

รายงานประเมินผล

การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ฉบับสรุป

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

378.593 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส 691 ร รายงานประเมินผล การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ฉบับสรุป

รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง, กรุงเทพฯ : 2552.

118 หน้า

ISBN 978-974-559-699-3

1. การประเมินผลการศึกษา - รายงาน

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3. ชื่อเรื่อง

รายงานประเมินผล การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ฉบับสรุป

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 30/2552

พิมพ์ครั้งที่ 1

เมษายน 2552

จำนวน

1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

กลุ่มประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

90/20 ถนนสุขุวิทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2318

โทรสาร 0-2243-7915

Website : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทร. 0-2218-3557, 0-2218-3563

โทรสาร 0-2218-3551

<http://www.cuprint.chula.ac.th>

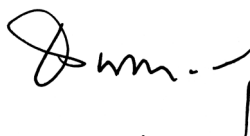
คำนำ

เป็นที่ยอมรับกันว่าภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศมาเป็นเวลานาน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยสามารถผลิตบุคลากรได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก บุคลากรเหล่านี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในหน่วยงานรัฐและของเอกชน อันเป็นพลังสำคัญต่อการขับเคลื่อนความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลทุกสมัยจึงมีเจตนารมณ์และนโยบายอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการอุดมศึกษาควบคู่กับการจัดการอุดมศึกษาของภาครัฐ อย่างไรก็ตามได้เกิดคำถามขึ้นมากมาย โดยเฉพาะเรื่องนโยบายและมาตรการของภาครัฐว่ามีความชัดเจนและเอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนมากน้อยเพียงใด ในขณะที่เดียวกันก็มีคำถามว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเองสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดหรือไม่

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและประเด็นคำถามดังกล่าว ในปีงบประมาณ 2549-2550 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินโครงการวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาการดำเนินงานในภาพรวมทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป นอกจากนี้ยังศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ผลสำเร็จของนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนานโยบายส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษาเอกชนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากรายงานการวิจัย

ประเมินผลฯ ฉบับสมบูรณ์มีรายละเอียดค่อนข้างมาก โดยเฉพาะตัวเลขที่ได้จากการสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ สำนักงานฯ จึงได้นำมาจัดทำเป็นฉบับสรุปเพื่อให้กะทัดรัดและง่ายต่อการทำความเข้าใจ

สำนักงานฯ ขอขอบคุณนักวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนทำให้การวิจัยประเมินผลครั้งนี้ประสบความสำเร็จและมีสาระครบถ้วนยิ่งขึ้น สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานประเมินผล การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ฉบับสรุปนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปพิจารณาพัฒนานโยบายและกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลต่อไป

(รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ความเป็นมาของการประเมินผล	3
1. หลักการและเหตุผล	3
2. วัตถุประสงค์	4
3. ขอบเขตการประเมินผล	5
4. ข้อจำกัดการประเมินผล	7
5. กรอบแนวคิดการประเมินผล	7
6. วิธีดำเนินการ	8
6.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	8
6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	9
6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้	11
6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	12
6.5 ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผล	14
ผลการประเมิน	19
1. ลักษณะทั่วไป และการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	19
1.1 ลักษณะทั่วไป	19
1.2 การบริหารจัดการ	22
2. ประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน	26
2.1 แหล่งเงินทุนและค่าใช้จ่าย	26
2.2 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ	28
2.4 การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา	29
2.5 คุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา	29
3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	33
3.1 การให้ความสำคัญกับการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน	33
3.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์และการดำเนินงานตามแผน	34
3.3 การบริหารเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม	34
3.4 การบริหารเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	35
3.5 ความสามารถและภาวะผู้นำของผู้บริหาร	35
4. นโยบายและมาตรการรัฐในการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	37
4.1 นโยบายและมาตรการของรัฐในภาพรวม	37
4.2 กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ	38
4.3 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	39
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	41
ภาคผนวก	57
บรรณานุกรม	97

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง ก	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามภาคต่างๆ ของประเทศไทย	10
ตาราง ข	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานภาพการเป็นส่วนราชการ	11
ตาราง ค	ตัวชี้วัดของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์	15
ตารางที่ 1	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	59
ตารางที่ 2	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามที่ตั้งและฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	59
ตารางที่ 3	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานที่ตั้งในและนอกเขตอำเภอเมือง และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	60
ตารางที่ 4	จำนวนนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เฉลี่ยต่อสถาบัน แยกตามระดับการศึกษา สาขาวิชา และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	60
ตารางที่ 5	ค่าธรรมเนียมการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา สาขาที่เปิดสอน และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 6	ค่าธรรมเนียมการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา และสาขาที่เปิดสอน	61
ตารางที่ 7	สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระยะเวลาที่เปิดดำเนินการและฐานะความเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย	62
ตารางที่ 8	ขนาดพื้นที่ใช้สอยประเภทต่างๆ เฉลี่ยต่อสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	62
ตารางที่ 9	จำนวนเฉลี่ยเอกสารภาษาไทยที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนและเอกสารอื่นที่มีในหอสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	63
ตารางที่ 10	จำนวนเฉลี่ยเอกสารภาษาอังกฤษที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน และเอกสารอื่นที่มีในหอสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	64
ตารางที่ 11	จำนวนเฉลี่ยสื่อมัลติมีเดียและสัดส่วนเฉลี่ยต่อสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 12 จำนวนเฉลี่ยอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องใช้สำนักงาน เครื่องตกแต่ง เครื่องใช้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	65
ตารางที่ 13 จำนวนเฉลี่ยอาจารย์ผู้สอนและบุคลากรฝ่ายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามวุฒิ การศึกษาและฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	66
ตารางที่ 14 วิธีการคัดเลือกบุคลากรประเภทอาจารย์เข้ามาทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตาม ฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	67
ตารางที่ 15 วิธีการคัดเลือกบุคลากรประเภทนักวิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	68
ตารางที่ 16 วัตถุประสงค์เริ่มแรกในการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย	68
ตารางที่ 17 การให้ความสำคัญกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย	69
ตารางที่ 18 การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 19 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	70
ตารางที่ 20 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยของประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระยะเวลา และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	70
ตารางที่ 21 ผู้มีอำนาจสูงสุดตัดสินใจกำหนดนโยบายหรือทิศทางดำเนินงาน หรือเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	71
ตารางที่ 22 คณะบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเปิดสอนหลักสูตรใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	72
ตารางที่ 23 เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินใจเปิดหลักสูตรใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	72
ตารางที่ 24 คณะบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณสำคัญในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	73
ตารางที่ 25 คณะบุคคลที่มีอำนาจอนุมัติเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 26 ที่มาของแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	74
ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามแบบจำลองฟังก์ชันพรมแดนการผลิตเชิงเส้น	74
ตารางที่ 28 ผลผลิตนักศึกษาเฉลี่ยต่อสถาบันของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษาโดยใช้แบบจำลองฟังก์ชันพรมแดนการผลิตเชิงเส้น	75
ตารางที่ 29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทและขนาดของสถาบันอุดมศึกษา	75
ตารางที่ 30 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทและฐานะของสถาบันอุดมศึกษา	76
ตารางที่ 31 ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ที่ปรากฏในแบบจำลองแสดงการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 32 การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงปี พ.ศ. 2534-2548	78
ตารางที่ 33 คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา	79
ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความพึงพอใจในการส่งบุตร-หลานหรือบุคลากรเข้ารับการศึกษานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	80
ตารางที่ 35 กระบวนการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	80
ตารางที่ 36 ความพึงพอใจของบุคลากรกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	81
ตารางที่ 37 อุปสรรคที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	81
ตารางที่ 38 เงื่อนไขที่ช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบรรลุผล แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 39	ภาวะหล่อเลี้ยงหรือการเสริมแรงแก่บุคลากรเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน จนเป็นสภาวะปกติในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	82
ตารางที่ 40	ความครบถ้วนของการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	83
ตารางที่ 41	ความครบถ้วนของการจัดทำแผนกลยุทธ์และการดำเนินงานตามแผนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	84
ตารางที่ 42	ความครบถ้วนของการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	85
ตารางที่ 43	ความครบถ้วนของการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	86
ตารางที่ 44	ความสามารถของผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	87
ตารางที่ 45	ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	88

การประเมินผล การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ความเป็นมาของการประเมินผล

1. หลักการและเหตุผล

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีบทบาทในการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรัฐในการจัดการศึกษาได้เป็นอันมาก นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังได้ผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะ (Skilled Labor) ป้อนตลาดแรงงาน การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนับแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ดีเป็นไปตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 มีการเปิดสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกภายใต้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือทบวงมหาวิทยาลัยเดิม นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ทั้งที่มาจากต่างประเทศและที่มีการพัฒนาโดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเองอีกด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาที่สำคัญว่า รัฐจะให้การส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นโดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญอิสระในการบริหารจัดการในรูปแบบบุคคลตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงาน (Performance) ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเอง และอีกส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่เน้นการได้มาซึ่งประโยชน์ร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Mutual Cooperation between Government and Private Sectors) รวมไปถึงการมีนโยบายและมาตรการสนับสนุนที่เอื้ออำนวยจากภาครัฐ (Government Policy and Supporting Measures) เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพราะการส่งเสริมสนับสนุนดังกล่าวนั้น ถือเป็นส่วนสำคัญในการคงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาของประเทศ

ปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนกำลังประสบปัญหาทั้งด้านการดำเนินงาน และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติของข้อกำหนดและระเบียบข้อบังคับของรัฐที่กำหนดขึ้นรวมไปถึงปัญหาจากมาตรการต่างๆ ของรัฐที่นำมาใช้บังคับเพื่อจัดการอุดมศึกษา เช่น นโยบายที่เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเปิดหลักสูตรใหม่และสามารถรับผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวน เป็นต้น ประกอบกับ ข้อร้องเรียนต่างๆ จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังไม่ได้ได้รับความสนใจจากภาครัฐเท่าที่ควร ในอีกด้านหนึ่งยังมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิภาพต่ำ โดยเฉพาะการขาดความน่าเชื่อถือเรื่องคุณภาพและมาตรฐาน

ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไป คุณภาพ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการอุดมศึกษาของภาคเอกชนรวมถึงความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการของรัฐที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษาของประเทศมากขึ้นในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

การประเมินผลนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และแนวโน้มการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2.2 เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2.3 เพื่อประเมินผลสำเร็จของนโยบายและมาตรการ รวมทั้งกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับของรัฐที่มีผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตลอดจนจนศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2.4 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแนวทางการส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษาของประเทศมากขึ้นและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

3. ขอบเขตการประเมินผล

การประเมินผลการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยศึกษาสภาพทั่วไปและการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปีการศึกษา 2548 ทั่วประเทศ โดยมีการจำแนกสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นประเภทต่างๆ ในด้านสภาพทั่วไป เป็นการศึกษาในประเด็นการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษา หลักสูตร และแนวโน้มการขยายตัว ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ระยะเวลาที่เปิดสอน พื้นที่อาคารเรียน และสื่อการสอน จำนวนอาจารย์และบุคลากร ในด้านการบริหารจัดการ เป็นการศึกษาในประเด็นบทบาทของผู้บริหาร วัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบัน อำนาจในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน อำนาจในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ สำหรับในด้านประสิทธิภาพทางเทคนิคและประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นเป็นการศึกษาในประเด็นแหล่งเงินทุนและค่าใช้จ่าย ระดับความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐ คุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน การทำแผนเชิงกลยุทธ์ หลักการบริหารด้านต่างๆ ความสามารถของผู้บริหารและภาวะผู้นำ ส่วนในด้านนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่รัฐให้การส่งเสริมภาคเอกชนในการจัดการอุดมศึกษานั้นเป็นการศึกษาผลกระทบจากการดำเนินนโยบายและมาตรการเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น และสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อไป

กรอบการประเมินผลการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

4. ข้อจำกัดการประเมินผล

การวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนครั้งนี้ เป็นการประเมินผลการจัดการอุดมศึกษาของภาคเอกชนในภาพรวมเท่านั้นซึ่งเป็นการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามเป็นหลัก ภายใต้ระยะเวลาที่จำกัดเพียง 1 ปี ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการประเมินผลจึงขึ้นอยู่กับความเพียงพอของปริมาณกลุ่มตัวอย่างและความครบถ้วนของข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างส่งกลับคืนมา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5. กรอบแนวคิดการประเมินผล

กรอบแนวคิดการประเมินผลแสดงไว้ในหน้า 6 เริ่มต้นจากการพิจารณาปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ปัจจัยนำเข้าในด้านนโยบาย แผนงาน มาตรการรัฐ เช่น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (Income Contingency Loan, ICL) หรือ กรอ. ตัวบทกฎหมาย รวมไปถึงระเบียบ ข้อบังคับ การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การเปิดสาขาและหลักสูตรใหม่ การจัดสรรงบประมาณมาตรการลดหย่อนทางด้านภาษี การส่งเสริมด้านวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ ผู้สอน การจัดส่งอาจารย์ไปอบรม การใช้อุปกรณ์การศึกษา การบริหารจัดการ ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา ได้แก่ อาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องมือ สื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการการเรียนการสอน

ปัจจัยเหล่านี้ถูกนำมาใช้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่ดำเนินไปตามนโยบาย แผนงานและมาตรการแต่ละเรื่องและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจะได้มาซึ่งผลผลิต (Output) ของกระบวนการ

จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่สามารถวัดผลผลิตภาพการผลิตหรือผลผลิต (Output) ออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตด้านคุณภาพของผู้เรียน ผลผลิตที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลผลิตที่เป็นประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา ผลผลิตทางด้านการบริหารจัดการ ผลผลิตด้านการเรียนการสอน และผลผลิตทางด้านการประกันคุณภาพ ซึ่งท้ายที่สุดนำมาซึ่งผลลัพธ์ (Outcome) หรือผลกระทบ (Impact) จากการบริหารจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และผลกระทบที่ช่วยลดหรือแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่ต้องใช้ไปในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ

6. วิธีดำเนินการ

6.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิจัยประเมินผลมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

6.1.1 ศึกษาเอกสาร รายงานและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำโครงการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

6.1.2 จัดทำกรอบการประเมินผล และนำเสนอแบบจำลอง (Model) การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ

6.1.3 กำหนดประชากร และกำหนดวิธีการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา

6.1.4 สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้ (ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 6.1.1 ถึง 6.1.4 ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

6.1.5 ประมวลผลข้อมูลจากเอกสาร และแบบสอบถาม

6.1.6 วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลตามกรอบการประเมินผลและแบบจำลอง (Model) ที่ออกแบบไว้

6.1.7 ยกักรายงานการประเมินผลการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

6.1.8 จัดการสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.1.9 ปรับปรุงแก้ไขรายงานประเมินผลฉบับร่าง และจัดทำเป็นรายงานประเมินผลฉบับสมบูรณ์

6.1.10 เสนอสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินผล เป็นสถาบันอุดมศึกษาทั้งของเอกชนและของรัฐที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 144 แห่ง สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และรูปแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ขนาดตัวอย่างของชั้นภูมิเป็นสัดส่วนกับจำนวนหน่วยทั้งหมดในชั้นภูมิ โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ ผลการสุ่มตัวอย่างได้จำนวนสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 70 แห่ง เป็นของเอกชน 30 แห่ง และของรัฐ 40 แห่ง (ตาราง ก และตาราง ข)

**ตาราง ก จำนวนสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
แยกตามภาคต่างๆ ของประเทศไทย**

ภาค	ร้อยละ	จำนวนตัวอย่าง
เหนือ	12.85	9
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	7.14	5
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	5.71	4
กลาง	52.86	37
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	20.00	14
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	32.86	23
ตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออก	22.86	16
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	15.72	11
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	7.14	5
ใต้	11.43	8
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	7.14	5
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	4.29	3
รวม	100.00	70
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	57.14	40
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	42.86	30

ตาราง ข จำนวนสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานภาพการเป็นส่วนราชการ

สถานภาพการเป็นส่วนราชการ	ร้อยละ	จำนวนตัวอย่าง
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จำกัดจำนวนรับ	17.14	12
สถาบันที่เป็นส่วนราชการ	14.28	10
สถาบันที่ไม่เป็นส่วนราชการ	2.86	2
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่จำกัดจำนวนรับ	1.43	1
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับการยกฐานะใหม่	38.57	27
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	28.57	20
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	10.00	7
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	42.86	30
รวม	100.00	70
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	57.14	40
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	42.86	30

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

แหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประเมินผลครั้งนี้ได้รับการกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาข้างต้น โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ สำหรับข้อมูลปฐมภูมิจัดเก็บจากสถาบันอุดมศึกษาตัวอย่างทั้งที่เป็นของเอกชนและของรัฐ การศึกษานี้ใช้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นสถาบันอ้างอิงเพื่อเปรียบเทียบ ข้อมูลปฐมภูมินั้นได้จากแบบสอบถามที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นจำนวน 5 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม

เรื่องประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามบุคคลในชุมชนและผู้ประกอบการเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา ฉบับที่ 4 เป็นแบบถามเจาะลึกสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และฉบับที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ชำนาญการด้านการศึกษา ส่วนข้อมูลทุติยภูมิส่วนใหญ่ันั้นได้จากเอกสาร รายงานการวิจัย สถิติการศึกษา รายงานประจำปีของสถาบันอุดมศึกษา และนโยบายของรัฐ

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วน ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความแปรปรวน และวิเคราะห์ตามแบบจำลองหรือโมเดลที่น่าเสนอไว้ และทำการเปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนและค่าสถิติที่เหมาะสม เช่น การทดสอบ F-test เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในเอกสารนโยบาย รายงานการวิจัย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ โดยวิธีการสรุปประเด็น การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการตีความหมายของข้อมูล (Interpretation)

ตัวแปร

ตัวแปรต้นในการประเมินผลนี้ หมายถึง ตัวแปรต้นที่สำคัญจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ตัวแปรที่อธิบายปัจจัยเกื้อหนุนต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2) ตัวแปรที่อธิบายรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และ 3) ตัวแปรที่อธิบายนโยบายและมาตรการสนับสนุน ส่งเสริมของรัฐที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ 1) การกระจายตัว

ของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐ 2) คุณภาพของผู้เรียนในสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน 3) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การประเมินผลการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ต่อการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ใช้แบบจำลองภายใต้
วิธีการสร้างสมการพรมแดน (Frontier Function Approach) ซึ่งเขียนเป็น
สมการเชิงประจักษ์ได้ตั้งสมการที่ (1) ที่เขียนออกมาในรูป Linear Function
และ สมการที่ (2) ที่เขียนในรูปของ Tran Slog Function ดังนี้ คือ

$$EDOUT_t = (\beta_0 + \beta_1 EDINP_{1t} + \beta_2 EDINP_{2t} + \beta_3 EDINP_{3t} + e_t) \dots \dots \dots (1)$$

$$\begin{aligned} LnEDOUT_t = & \beta_0 + \beta_1 LnEDINP_{1t} + \beta_2 LnEDINP_{2t} + \beta_3 LnEDINP_{3t} \\ & + \beta_{11} (LnEDINP_{1t})^2 + \beta_{22} (LnEDINP_{2t})^2 + \beta_{33} (LnEDINP_{3t})^2 \\ & + \beta_{12} (LnEDINP_{1t})(LnEDINP_{2t}) + \beta_{23} (LnEDINP_{2t})(LnEDINP_{3t}) \\ & + \beta_{13} (LnEDINP_{1t})(LnEDINP_{3t}) + e_t) \dots \dots \dots (2) \end{aligned}$$

โดยที่ $EDOUT_t$ คือ ผลผลิตที่เกิดจากระบวนการผลิตทางการศึกษา
(Output of Education) ของสถาบันอุดมศึกษาศึกษาที่ t ได้แก่ จำนวนนัก
ศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (Number of Graduated Student) ระดับเกรดเฉลี่ย
ของนักศึกษา (Students' Grades) ส่วนปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษา (Inputs
of Education; $EDINP_{it}$) ของสถาบันอุดมศึกษาที่ t ได้แก่ จำนวน คุณภาพของ
ครูผู้สอน (Number of Teacher; $EDINP_{1t}$) มูลค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การเรียน
การสอน (Money Spent on Teaching Material; $EDINP_{2t}$) ของสถาบัน

อุดมศึกษาที่ t และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักศึกษาและระดับการศึกษาของผู้ปกครองของสถาบันอุดมศึกษาที่ t (Socio-economic Status of Students and Parent Educational Level; EDINP_{3t}) β_i คือ Coefficients และ ค่า i มีค่า 0, 1, 2, 3, 4 ส่วน Ln คือ ค่า Natural Logarithmic และ e_t คือ Error Term ของสถาบันอุดมศึกษาที่ t ซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ v_j และ μ_j ค่า v_j คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่สมมุติให้มีค่าสองด้าน (Two Sided Random Error Term หรือ Stochastic Error Term) ที่สมมุติให้เป็นตัวอธิบายค่ารบกวนทางสถิติ (Statistical Noise) ซึ่งมีการกระจายแบบปรกติ และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับศูนย์และค่าความแปรปรวนเท่ากับ σ_v^2 ส่วน μ_j คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่สมมุติให้มีการกระจายที่เป็นอิสระที่มีค่าด้านเดียว(Truncated) ณ ค่าเท่ากับศูนย์ ซึ่งมีการกระจายแบบปกติและมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ φ_j และค่าความแปรปรวนเท่ากับ σ_μ^2

6.5 ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผล

6.5.1 ตัวชี้วัด (Indicator)

ตัวชี้วัดบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์
 ดังรายละเอียดในตาราง ค

ตาราง ค ตัวชี้วัดของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์

สาระสำคัญในการประเมิน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
บริบท (Content)	
นโยบายและมาตรการรัฐที่ดำเนินการ <ul style="list-style-type: none"> - กยศ.และกรอ. - เงินสนับสนุนการศึกษาจากรัฐ - มาตรการภาษีของรัฐ - การใช้ทรัพยากรการศึกษา ร่วมกับภาครัฐ - นโยบายการจัดการศึกษาของภาครัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขอบเขตของนโยบายและมาตรการของรัฐ (เนื้อหา) ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษาของเอกชน (กำกับดูแล หรือควบคุมสั่งการ) - ความชัดเจนและปฏิบัติได้ - ความสอดคล้องกับบริบทของสังคมและความต้องการของประเทศ
ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	
โครงสร้างการบริหารงานของสถาบัน <ul style="list-style-type: none"> - สภาพสถาบัน - การบริหารงานสถาบัน - นักศึกษา - หลักสูตร - บุคลากร 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์ประกอบ ความเป็นนิติบุคคล - รูปแบบการบริหาร Centralized v.s. Decentralized - การให้อำนาจ / มอบอำนาจ - จำนวนรับสมัคร จำนวนรับและเป้าหมาย - ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่รับเข้าเรียน - รูปแบบการคัดเลือกและรับเข้าเรียน - แผนการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก - หลักสูตรที่เปิดสอนและหลักสูตรที่จะมีในอนาคต - คุณวุฒิของอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ - คุณวุฒิของผู้บริหาร อธิการบดี และคณบดี - คุณวุฒิของบุคลากรทางการศึกษา - การคัดเลือกบุคลากรประจำ - แผนการพัฒนาบุคลากร - แผนสวัสดิการ

สาระสำคัญในการประเมิน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
ปัจจัยนำเข้า (Inputs) (ต่อ)	
<ul style="list-style-type: none"> - อาคารสถานที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดพื้นที่สถาบัน - ขนาดหอสมุด - ขนาดห้องปฏิบัติการ - ขนาดของห้องเรียน - ความพอเพียงของแหล่งเรียนรู้ เช่น หอสมุด / ห้องปฏิบัติการ สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น - เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน
ปัจจัยกระบวนการ (Process)	
<ul style="list-style-type: none"> - ทุนสนับสนุนผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ - การประกันคุณภาพการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - มีเงินกองทุนสนับสนุน - มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา
การดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการรัฐ	- การปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการ โดยพิจารณาจากประเด็นสำคัญด้านความคล่องตัว การทันการณ์และความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถาบัน
การบริหารงาน <ul style="list-style-type: none"> - สภาพสถาบัน - คณะกรรมการบริหารสถาบัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสิทธิภาพในการบริหารงาน - ความครบถ้วน ความคล่องตัว การทันการณ์ ความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย - ความมีอิสระในการตัดสินใจและวิชาการ และการติดตามตรวจสอบ (Monitoring and Valuation) และประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)
สภาพการจัดการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การเปิดรับนักศึกษาครั้งแรก - หลักสูตร - จำนวนนักศึกษา - การขยายตัวของหลักสูตรในสถานศึกษา - โอกาสในการคัดสรรผู้เข้าศึกษา - การประกันคุณภาพการศึกษา - การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้

สาระสำคัญในการประเมิน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
ปัจจัยกระบวนการ (Process) (ต่อ)	
	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาบุคลากร - การพัฒนาผู้เรียน: <ul style="list-style-type: none"> - Student-centered - ระบบการเรียนรู้ - การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะวิชาชีพ
ผลผลิตและผลลัพธ์ (Outputs and Outcomes or Impacts)	
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - มูลค่าการลงทุนทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน - ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน - การช่วยลดค่าใช้จ่ายรัฐในการจัดการอุดมศึกษา - ผลต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ
ผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับความสัมพันธ์ในด้านการส่งเสริม พัฒนา กับหน่วยงานรัฐ เช่น สกอ. มหาวิทยาลัยของรัฐ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง - อัตราการขยายตัวของหลักสูตร สาขา จำนวนนักศึกษา
สภาพการจัดการศึกษา คุณภาพของบัณฑิต คุณภาพของผู้สอน คุณภาพของสถาบัน	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สมรรถนะที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อัตราการมีงานทำ การเปลี่ยนงานของบัณฑิต ความพึงพอใจของนายจ้าง - เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ สกอ. หรือ สมศ. กำหนด - ภาพลักษณ์สถาบัน สถิติการรับนักศึกษาเข้าใหม่ จำนวนสาขาที่เปิดเพิ่ม จำนวนงานวิจัยของคณาจารย์ จำนวนกิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาและการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

6.5.2 เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์การประเมินผลยึดหลัก ผู้เกี่ยวข้องยอมรับได้ มีความเป็นไปได้และสะท้อนถึงความเหมาะสม ความมีคุณภาพของงานและกิจกรรมที่จัดขึ้น ส่วนการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลมี 2 ลักษณะคือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) ได้แก่ การอิงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เช่น อัตราส่วนระหว่างอาจารย์และผู้เรียน เท่ากับ 1 : 35 อิงเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เช่น เกณฑ์เชิงปริมาณมี 3 ระดับ คือน้อยกว่า 50% หมายถึง ปรับปรุง 50-75% หมายถึง ใช้ได้ ยอมรับได้ และ 75% ขึ้นไป หมายถึง ดี และเกณฑ์เชิงคุณภาพ คือ 3A (Awareness, Attempt และ Achievement) และเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) เกณฑ์สัมบูรณ์เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยใช้หลักเหตุผล เป็นความคิดเห็นร่วมกันในลักษณะฉันทามติ ซึ่งเกณฑ์ทั้ง 3 ลักษณะนี้กำหนดขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านั้น

ผลการประเมิน

1. ลักษณะทั่วไป และการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

1.1 ลักษณะทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในที่นี่ประกอบด้วย จำนวนและการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถานที่ตั้ง จำนวนนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก หลักสูตร ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ระยะเวลาที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดสอน พื้นที่ใช้สอย อาคารเรียน สื่อการเรียนการสอน และอาจารย์ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา

1.1.1 จำนวนและการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง แบ่งเป็นสถาบันซึ่งมีสถานะเป็นมหาวิทยาลัย 12 แห่ง และวิทยาลัย 28 แห่ง มีการเปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยมีการเปิดสอนถึงระดับปริญญาโทเท่านั้น (ตารางที่ 1) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเหล่านี้มีสถานะที่ตั้งไม่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษารัฐมากนัก กล่าวคือ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลและจังหวัดใหญ่ๆ เช่น นครราชสีมา สงขลา นครศรีธรรมราช ลำปาง เป็นต้น โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนร้อยละ 80 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง (ตารางที่ 2 และ 3)

1.1.2 จำนวนนักศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 40 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัย มีนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกเฉลี่ยแห่งละ 10,292 คน ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย มีนักศึกษาทุกระดับเฉลี่ยแห่งละ 2,507 คน

นักศึกษาประมาณร้อยละ 67 เรียนทางสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ และอีกประมาณร้อยละ 33 เรียนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ตารางที่ 4)

1.1.3 หลักสูตร

ผลการสำรวจหลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างปี พ.ศ. 2540 และปี พ.ศ. 2548 ใน 4 สาขา คือ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใช้วิธีการเปิดหลักสูตรเพิ่มเติมจากสาขาวิชาที่มีอยู่เดิมโดยให้มีความเป็นเฉพาะทางเพิ่มขึ้นมากกว่าการเปิดสาขาวิชาใหม่ การเปิดหลักสูตรใหม่ในสาขาสังคมศาสตร์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ของหลักสูตรที่มีอยู่เดิม

1.1.4 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

สำหรับค่าธรรมเนียมทางการศึกษาต่อหัวต่อปี ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเรียกเก็บจากนักศึกษานั้น พบว่าค่าธรรมเนียมทางการศึกษาต่อหัวต่อปีที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยเรียกเก็บจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรต่างๆ ของสาขาสังคมศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสูงกว่าค่าธรรมเนียมที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยเรียกเก็บจากนักศึกษาในทุกระดับการศึกษา และทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน (ตารางที่ 5) โดยอัตราค่าธรรมเนียมทางการศึกษาต่อหัวต่อปีในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก คิดเป็นเงินจำนวน 65,909 บาท 94,851 บาท และ 223,108 บาท ตามลำดับ (ตาราง ที่ 6)

1.1.5 ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ

ในการศึกษาระยะเวลาของการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดดำเนินการนานที่สุด 34 ปี และน้อยที่สุด 3 ปี โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการอยู่ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 45 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยมีการเปิดดำเนินการไม่เกิน 20 ปี มากที่สุด ถึง 24 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 60 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดดำเนินการทั้งหมด (ตารางที่ 7)

1.1.6 พื้นที่ใช้สอย อาคารเรียน หนังสือ และสื่อการเรียนการสอน

ผลการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีพื้นที่สำหรับเป็นสถานที่ตั้งสถาบันรวมเฉลี่ยแห่งละประมาณ 107.07 ไร่ โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีพื้นที่ตั้งสถาบันโดยเฉลี่ยสูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยประมาณ 3 เท่า ในพื้นที่รวมเหล่านี้ใช้เป็นที่ตั้งของตึกอภิศการบดี หอสมุด อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการและสถาบันวิจัยคณะต่างๆ หอประชุม สนาม ฯลฯ (ตารางที่ 8) สำหรับหอสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีหนังสือประเภทต่างๆ ที่เป็นภาษาไทยเฉลี่ยแห่งละประมาณ 26,585 เล่ม และภาษาอังกฤษแห่งละประมาณ 13,827 เล่ม โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษประเภทต่างๆ โดยเฉลี่ยมากกว่าสถาบันที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยประมาณ 3 เท่า และ 6 เท่า ตามลำดับ (ตารางที่ 9 และ 10)

ส่วนคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นสื่อสำคัญในการค้นคว้าข้อมูลและการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ต และใช้สืบค้นข้อมูลเฉลี่ย 41 เครื่องต่อสถาบัน ส่วนคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน และ

เครื่องใช้สำนักงาน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีเฉลี่ย 724 เครื่อง ต่อสถาบันคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและเครื่องใช้ในสำนักงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีสูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยประมาณ 14 เท่าโดยเฉลี่ย ทั้งนี้ยังไม่นับรวมอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องใช้สำนักงานอื่นๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีสูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 11 และ 12)

1.1.7 อาจารย์ ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนอาจารย์ผู้สอนเฉลี่ยแห่งละประมาณ 257 คน ในจำนวนนี้อาจารย์ร้อยละ 56.42 มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท รองลงมา ร้อยละ 25.29 มีวุฒิปริญญาเอก และร้อยละ 18.29 มีวุฒิปริญญาตรี จำนวนและวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีสูงกว่าจำนวนและวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 13) ส่วนบุคลากรฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ ได้แก่ นักวิจัยและเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีบุคลากรเฉลี่ย 155 คน ต่อสถาบัน สำหรับการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นอาจารย์ผู้สอนและนักวิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีวิธีการคัดเลือกที่หลากหลาย สถาบันส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์การทำงาน และบุคลิกลักษณะ รองลงไปเป็นการวัดจากคะแนนสอบและผลการเรียน (ตารางที่ 14 และ 15)

1.2 การบริหารจัดการ

จากการสอบถามผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายต่างๆ คณบดี และนายกสภามหาวิทยาลัย ในประเด็น วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน การให้ความสำคัญต่อการกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบดังนี้

1.2.1 วัตถุประสงค์เริ่มแรกของการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีวัตถุประสงค์เริ่มแรกของการก่อตั้งหลายประการ วัตถุประสงค์ร่วมที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกทางการศึกษาให้แก่ประชาชน คิดเป็นร้อยละ 45.66 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งหมด รองลงมา เป็นเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย (ร้อยละ 28.62) และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ ได้แก่ การตอบสนองความต้องการและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในส่วนบุคคล (ร้อยละ 25.72) (ตารางที่ 16)

1.2.2 การให้ความสำคัญกับการกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีภารกิจที่หลากหลาย โดยภารกิจการจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่สถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.41 รองลงมา คือ ภารกิจการวิจัย ภารกิจการให้บริการความรู้ทางวิชาการแก่สังคม และภารกิจการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 19.79 18.77 และ 17.15 ตามลำดับ สำหรับภารกิจการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจที่สถาบันให้ความสำคัญน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.89 (ตารางที่ 17)

1.2.3 ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารและวุฒิจการศึกษา

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 60.23 ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารเพียงอย่างเดียว นอกนั้นทำหน้าที่ควบคู่กับสถานะอื่นด้วย เช่น อธิการบดี ผู้ถือหุ้น หรือ เป็นเจ้าของ (ตารางที่ 18) ผู้บริหารเหล่านี้ทั้งหมดมีวุฒิจการศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 54.80 และ 45.20 ตามลำดับ (ตารางที่ 19) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมีประสบการณ์การทำงานในด้านระยะเวลาการสอน ด้านการบริหาร และด้านอื่นๆ ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยในภาพรวม ผู้บริหารร้อยละ 40.86 มีประสบการณ์ทางการสอน

เฉลี่ย 20.57 ปี ผู้บริหารร้อยละ 33.87 มีประสบการณ์การบริหารเฉลี่ย 16.83 ปี และผู้บริหารร้อยละ 25.27 มีประสบการณ์ด้านอื่นๆ ได้แก่ เป็นนักวิชาการ เป็นที่ปรึกษาธุรกิจ หรือเป็นศึกษานิเทศก์เฉลี่ย 11.20 ปี (ตารางที่ 20)

1.2.4 ผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายหรือทิศทางการดำเนินงาน หรือเป้าหมายของสถาบัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับอำนาจในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ให้อำนาจนี้ เป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัย รองลงมาเป็นของอธิการบดี คณะผู้บริหารระดับสูง และเจ้าของสถาบันการศึกษา ส่วนสภาคณาจารย์และผู้ถือหุ้นมีอำนาจน้อยมาก (ตารางที่ 21) นอกจากนี้บุคคลเหล่านี้จะมีอำนาจกำหนดนโยบาย หรือทิศทางการดำเนินงานของสถาบันแล้วยังมีอำนาจครอบคลุมไปถึงการตัดสินใจเปิดหลักสูตรใหม่ๆ ด้วย (ตารางที่ 22) โดยเกณฑ์ที่นำมาพิจารณาเปิดหลักสูตรใหม่จะยึดความต้องการของตลาดแรงงานเป็นหลัก (ตารางที่ 23)

1.2.5 ผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการบริหาร

จากการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นการตัดสินใจและการอนุมัติงบประมาณ และประเด็นการเลื่อนตำแหน่งและการแต่งตั้งบุคลากร พบว่าอธิการบดีมีอำนาจตัดสินใจมากที่สุดทั้ง 2 เรื่อง ส่วนเจ้าของสถาบันการศึกษา สภาคณาจารย์และผู้ถือหุ้น มีบทบาทค่อนข้างน้อย เมื่อจัดอันดับบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจใน 2 เรื่องดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยคณะบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจในประเด็นงบประมาณ 4 อันดับแรก คือ อธิการบดี สภามหาวิทยาลัย คณะผู้บริหารระดับสูง และเจ้าของสถาบัน ส่วนคณะบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจในประเด็นการเลื่อนตำแหน่งและการแต่งตั้งบุคลากร 4 อันดับแรก เป็น อธิการบดี คณะผู้บริหารระดับสูง สภามหาวิทยาลัย และ

เจ้าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเอง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า สภาคณาจารย์ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ (ตารางที่ 24 และ 25)

กล่าวโดยสรุป สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการเปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยมีการเปิดสอนถึงระดับปริญญาโทเท่านั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ กระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจังหวัดใหญ่ๆ สถาบันเหล่านี้ร้อยละ 80 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนร้อยละ 67 เรียนสาขาสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ และอีกร้อยละ 33 เรียนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในช่วงเวลา 8 ปี (พ.ศ. 2540-2548) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการเปิดหลักสูตรเพิ่มเติมจากสาขาที่มีอยู่เดิมแต่มีความเป็นเฉพาะทางมากขึ้น มีการเปิดสาขาใหม่น้อยมาก โดยทางสายสังคมศาสตร์มีการเปิดหลักสูตรเฉพาะทางมากขึ้นถึงร้อยละ 50 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีจำนวนนักศึกษา และการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาต่อปี โดยเฉลี่ยสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย และมีความพร้อมสูงกว่า เมื่อพิจารณาจากจำนวนพื้นที่ใช้สอย อาคารเรียน หนังสือในหอสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องประชุม สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งจำนวนและวุฒิการศึกษาของอาจารย์ ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา สำหรับในด้านการบริหารจัดการนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีผู้บริหารที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับสูง มีประสบการณ์การสอน และการบริหารมากกว่า 10 ปี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ที่จัดตั้งขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นทางเลือก การศึกษาให้แก่ประชาชน โดยเน้นไปที่การจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก รองลงมาเป็นงานวิจัย การให้บริการแก่สังคม และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ผู้มีอำนาจตัดสินใจหลักในการกำหนดนโยบาย หรือทิศทางการดำเนินงานของสถาบันเป็นของสภาสถาบัน ส่วนผู้มีอำนาจตัดสินใจหลักทางการบริหารโดยเฉพาะในเรื่องการอนุมัติงบประมาณและการบริหารงานบุคคลเป็นของอธิการบดี

ผู้ถือหุ้ันมีบทบาทค่อนข้างน้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีผู้บริหารที่มีความรู้และใช้หลักการบริหารโดยมืออาชีพ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า สภาคณาจารย์มีบทบาทค่อนข้างน้อยในการตัดสินใจทางนโยบายและการบริหาร

2. ประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2.1 แหล่งเงินทุนและค่าใช้จ่าย

จากการศึกษาแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปใช้จัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่าค่าธรรมเนียมการศึกษาที่เก็บจากนักศึกษา เป็นแหล่งเงินทุนใหญ่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.36 ของเงินทุนทั้งหมด รองลงมาเป็นแหล่งเงินทุนที่ได้จากบุคคลและเจ้าของสถาบันร้อยละ 24.88 และจากเงินกู้จากธนาคารร้อยละ 17.43 สำหรับเงินกู้จากรัฐมีเพียงร้อยละ 3.33 เท่านั้น (ตารางที่ 26)

เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีรายจ่ายเกี่ยวกับบุคลากร และอาจารย์ การบริหารจัดการ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การวิจัยและพัฒนา และอื่นๆ เฉลี่ยแห่งละประมาณ 302 ล้านบาทต่อปี ขณะที่สถาบันอุดมศึกษารัฐมีรายจ่ายเฉลี่ยแห่งละประมาณ 602 ล้านบาทต่อปี หรือน้อยกว่า 2 เท่า ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในเรื่องของอาจารย์ ผู้สอน และบุคลากร ซึ่งภาคเอกชนใช้เพื่อการนี้เพียงร้อยละ 33.88 ขณะที่ภาครัฐใช้ร้อยละ 44.79 สำหรับค่าใช้จ่ายด้านอื่นรองลงมา จะมีการให้น้ำหนักที่แตกต่างกัน โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีรายจ่ายเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าบริหารจัดการ ส่วนสถาบันอุดมศึกษารัฐจะมีรายจ่ายเป็นค่าบริหารจัดการ และค่าที่ดินและ

สิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาในสัดส่วนที่น้อยมาก โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้น้อยกว่า คือ คิดเป็นร้อยละ 1.07 ขณะที่สถาบันอุดมศึกษารัฐมีค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ร้อยละ 3.34 (ตารางที่ 27)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษารัฐจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาพรวม แต่ก็มีผลผลิตที่เป็นจำนวนนักศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย ซึ่งในปีการศึกษา 2548 ที่ทำการศึกษาคั้งนี้ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งสามารถผลิตนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เฉลี่ยแห่งละ 3,004 คนต่อปี สถาบันอุดมศึกษารัฐสามารถผลิตบัณฑิตได้เฉลี่ย 4,062 คน ขณะที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถผลิตบัณฑิตได้เฉลี่ย 1,151 คน ความแตกต่างของปริมาณผลผลิตจะมีมากขึ้นเมื่อมีการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ตารางที่ 28)

2.2 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

จากการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 49 แห่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 36 แห่ง และของรัฐ 13 แห่ง โดยใช้ฟังก์ชันการผลิตแบบ Cobb-Douglass พบว่าระดับความมีประสิทธิภาพการผลิตของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐโดยเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าประสิทธิภาพการผลิตในการจัดการอุดมศึกษาอยู่ในระยะที่ผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตกำลังลดน้อยลงหรือเกิดความไม่ประหยัดต่อขนาดการผลิต (Diseconomies of Scale) เนื่องจากขนาดการผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันมีขนาดใหญ่เกินขนาดที่เหมาะสม (Optimal Size) ทำให้กระบวนการผลิตในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพหรือมีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

ผลการศึกษาค้างนี้ พบว่าระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีค่าไม่แตกต่างไปจากระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยของสถาบันอุดมศึกษารัฐมากนัก กล่าวคือ ระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของเอกชนและของรัฐมีค่าเท่ากับ 0.606 โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.589 ขณะที่สถาบันอุดมศึกษารัฐมีระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.616 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นมหาวิทยาลัยหรือที่มีขนาดใหญ่มีระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยหรือมีขนาดเล็ก สถาบันอุดมศึกษารัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยทั่วไปมีระดับความมีประสิทธิภาพต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ตารางที่ 29 และ 30) ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษารัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยทั่วไปมีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยที่สูงกว่า

2.3 การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ระหว่างปี 2534-2548 โดยพิจารณาจาก มูลค่าการลงทุนจัดการอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ตามแบบจำลองการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่สร้างขึ้นจากสมการพรมแดนเชิงเส้น (Frontier Function Approach) โดยวิเคราะห์จากอัตราส่วนมูลค่าการลงทุนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประชาชาติในปีที่ t มูลค่าการลงทุนทางด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐในปีที่ t สัดส่วนค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t จำนวนแรงงานในปีที่ t ตัวแปรหุ่นแสดงการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และตัวแปรหุ่นแสดงช่วงเวลาที่เริ่มมีการลงทุนทางด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า การลงทุนทางด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีนัยสำคัญต่อการอธิบายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (ตารางที่ 31)

กล่าวคือ ถ้าหากมูลค่าการลงทุนด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐในปีที่ t (RATUED t) เปลี่ยนแปลง 1.00 หน่วย จะมีผลทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.136 หน่วย และถ้าปีใดมีการลงทุนด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (DUM private) เกิดขึ้น จะมีผลกระทบทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มขึ้นได้อีก 0.024 หน่วย ดังนั้น จึงสามารถอนุมานได้ว่า มูลค่าการลงทุนด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีผลกระทบและมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและมีผลกระทบมาตลอด สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างดี

2.4 การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา

นอกจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีส่วนร่วมในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศแล้ว จากการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังพบว่า สถาบันเหล่านี้สามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและการลงทุนด้านการศึกษาของรัฐเป็นมูลค่าโดยเฉลี่ยต่อปีในระดับที่สูงมาก โดยระหว่างปี พ.ศ. 2534-2548 ย้อนหลังไป 15 ปี ซึ่งคิดตามมูลค่าปัจจุบันปี พ.ศ. 2548 พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรัฐในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เฉลี่ยปีละประมาณ 9,312 ล้านบาท รวมตลอด 15 ปีเท่ากับ 139,686 ล้านบาท เฉพาะค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยปีละประมาณ 59 ล้านบาทต่อปี หรือประมาณ 894 ล้านบาท ในช่วง 15 ปี (ตารางที่ 32)

2.5 คุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

2.5.1 คุณภาพการศึกษา

การประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในรอบแรกระหว่าง พ.ศ 2544-2548 โดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (สมศ.) พบว่ามาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต ในภาพรวม คุณภาพของบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐอยู่ในระดับเดียวกัน กล่าวคือ อยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้บัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ได้งานทำโดยได้รับความพึงพอใจจากนายจ้างในระดับมาก และมีบัณฑิตที่ศึกษาต่อและยังไม่ได้งานทำอยู่บ้างแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย

ดังนั้น ในการประเมินผลครั้งนี้จึงได้มีการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ ที่ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรไม่แสวงหากำไร และอื่นๆ จำนวน 180 แห่ง โดยเปรียบเทียบคุณลักษณะของบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในประเด็นคุณธรรมจริยธรรมในเรื่อง ความประหยัด ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การมีสัมมาคารวะ ความเป็นผู้นำ ความซื่อสัตย์ ความเมตตา ความตรงต่อเวลาและการช่วยเหลือสังคม พบว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังมีน้อยกว่าคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในทุกด้าน กล่าวคือ ขณะที่บัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีคะแนนคุณธรรมจริยธรรมทุกด้านเฉลี่ยอยู่ที่ 2.93 จากคะแนนเต็ม 5 บัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.35 (ตารางที่ 33) นอกจากนี้ จากการสอบถามถึงเงื่อนไขการส่งบุตรหลานหรือบุคลากรเข้ารับการศึกษอบรรณในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีโอกาสรับคนเข้าเรียนในปริมาณมากๆ จะต้องเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ มีภาพลักษณ์ที่ดี ก่อตั้งมานานเป็นที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ไม่ประสงค์จะส่งบุตรหลานหรือบุคลากรเข้าศึกษอบรรณในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเลยถึงร้อยละ 38.89 (ตารางที่ 34)

2.5.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเริ่มมีการประกันคุณภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ซึ่งส่วนใหญ่ มีการประกันคุณภาพในปี 2545 สถาบันให้เหตุผลว่าเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มี

คุณภาพและมาตรฐานและเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย หลักการและเทคนิคที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเหล่านี้นำมาใช้ในการประกันคุณภาพ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการใช้หลักการ PDCA (Plan-Do-Check-Action) แต่ก็มีบางสถาบันใช้เทคนิคผสมผสานกับเทคนิคอื่นด้วย เช่น ISO 9001 เป็นต้น (ตารางที่ 35) ผลของการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า บุคลากรกลุ่มต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 76.36 มีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือในระดับมาก (ตารางที่ 36) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยมากเป็นเรื่องของการขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพอย่างแท้จริงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำและผู้บริหารไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร บุคลากรไม่เห็นความสำคัญ รวมทั้งความไม่พร้อมของสถาบัน เช่น การขาดงบประมาณ เอกสาร และข้อมูลข่าวสารรองรับ (ตารางที่ 37)

ปัจจัยหรือเงื่อนไข ที่จะช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาบรรลุผลสำเร็จนั้น ผู้นำการพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่และมีความรู้ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ และต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้ได้ตามเกณฑ์ (ตารางที่ 38) การจะทำให้การประกันคุณภาพมีความต่อเนื่องและยั่งยืนได้นั้น บุคลากรกลุ่มต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเห็นว่าหลักใหญ่จะต้องมีการบูรณาการระบบการศึกษาเข้ากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการบำรุงขวัญ กำลังใจแก่บุคลากร ผู้บริหารมีความยุติธรรมและมีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 39)

กล่าวโดยสรุป จากการประเมินประสิทธิภาพทางเทคนิคเพื่อตรวจวัดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่าค่าหน่วยกิตจากนักศึกษาเป็นแหล่งทุนเกินครึ่งของแหล่งเงินทุนทั้งหมดที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนนำมาเป็นค่าใช้จ่าย

จ่ายจัดการศึกษา นอกนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องหาจากแหล่งเงินทุนอื่น ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใช้ไปกับเรื่องค่าจ้างเงินเดือน อาจารย์ ผู้สอนและบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 33.80 นอกนั้นเป็นค่าบริหารจัดการ ค่าครุภัณฑ์และที่ดิน รวมทั้งค่าวิจัยและพัฒนา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถผลิตบัณฑิตได้เฉลี่ยแห่งละ 1,151 คนต่อปี ซึ่งน้อยกว่าผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษารัฐ โดยเฉลี่ยประมาณ 3.5 เท่า เมื่อพิจารณาระดับความมีประสิทธิภาพ การผลิตโดยพิจารณาจากผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต พบว่าสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของเอกชนและของรัฐมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง (0.606) โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีประสิทธิภาพในระดับต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษารัฐเล็กน้อย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาดใหญ่หรือมหาวิทยาลัย มีระดับความมีประสิทธิภาพ สูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีขนาดเล็ก หรือวิทยาลัย

การลงทุนจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ส่งผล ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญเสมอมา อีกทั้งยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในการจัดการอุดมศึกษาของประเทศ เฉลี่ยปีละประมาณ 9,312 ล้านบาท ส่วนในด้านคุณภาพการศึกษานั้น พบว่า คุณภาพของบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ อยู่ในระดับพอใช้ นายจ้างมีความพึงพอใจในระดับมาก บัณฑิตที่จบมาปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้งานทำและเรียนต่อมีเป็นส่วนน้อย อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ความเห็นบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ในด้านคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตแล้ว พบว่าคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนยังอยู่ในระดับต่ำกว่าคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตของสถาบัน อุดมศึกษารัฐทุกด้าน เจื่อนไซที่ผู้ปกครองหรือหน่วยงานต่างๆ จะส่งบุตรหลาน หรือบุคลากรเข้าศึกษาอบรมในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ สถาบันนั้นต้องเป็น สถาบันที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ มีภาพลักษณ์ที่ดี และก่อตั้งมานาน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเริ่มมีการประกันคุณภาพการศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่มีบุคลากรที่มีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือในระดับมาก แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ อุปสรรคสำคัญ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ผู้บริหารยังไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพอย่างจริงจัง รวมทั้งความไม่พร้อมของสถาบันและของบุคลากรในเรื่องงบประมาณสนับสนุนตามเกณฑ์ และข้อมูลข่าวสาร

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นการตรวจวัดว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีการดำเนินการจัดระบบและกลไกต่างๆ เป็นไปตามหลักการบริหารที่ดี รวมทั้งความสามารถและภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งจะเอื้อต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานครบถ้วนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดมาน้อยเพียงใด

3.1 การให้ความสำคัญกับการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน

การศึกษาในด้านการให้ความสำคัญกับการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงานครั้งนี้ พิจารณาจากความครบถ้วนของการมี และการไม่มี แผนภูมิการจัดองค์กร การมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การวางระบบการบริหารงบประมาณ ทรัพย์สินและรายได้ที่มีคุณภาพ การมีระเบียบรองรับการบริหารอย่างเหมาะสม การมีระบบการบริหารงานบุคคล และการมีระบบการบริหารงานทั่วไปที่มีคุณภาพ จากการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 66.67 มีการจัดโครงสร้างองค์กรและการวางระบบการบริหารงานครบ

ทุกตัวบ่งชี้ และร้อยละ 32.50 มีการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน บ้าง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพเชิงกลยุทธ์ในเรื่องการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงานสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 40)

3.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์และการดำเนินงานตามแผน

การจัดทำแผนกลยุทธ์และการนำแผนสู่การปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การศึกษาครั้งนี้ เป็นการพิจารณาจากความครบถ้วนของการมีและการไม่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์และตัวบ่งชี้ การนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน การมีแผนประจำปีที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติตามแผนอย่างครบถ้วน การนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และการมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการใช้งาน จากการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 59.17 มีการจัดทำแผนกลยุทธ์และการดำเนินการตามแผนครบทุกตัวบ่งชี้ ขณะที่เหลืออีกร้อยละ 40.83 มีการดำเนินการบ้าง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และการดำเนินงานตามแผนสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 41)

3.3 การบริหารเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นตัวชี้วัดสำคัญตัวหนึ่งของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมสะท้อนความรอบคอบ ความพึงพอใจและความเป็นเอกภาพขององค์กร ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับทุกองค์การ การศึกษาครั้งนี้ เป็นการพิจารณาจากความครบถ้วนของการมีการประชุมของคณะผู้บริหาร การได้มาของคณะผู้บริหารและคณะกรรมการ บทบาทของคณะผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและการบริหาร การนำมติของที่ประชุมไปดำเนินการ

และการให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์และหลักสูตร จากการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 75.00 มีการดำเนินการครบทุกตัวบ่งชี้ ที่เหลืออีกร้อยละ 25.00 มีการดำเนินการบ้าง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมสูงกว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 42)

3.4 การบริหารเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

การตรวจสอบและถ่วงดุลมีความสำคัญต่อการสร้างองค์กรที่ยึดหลักธรรมาภิบาลและการป้องกันความเสี่ยง การศึกษาครั้งนี้เป็นการพิจารณาจากความครบถ้วนของการมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง การมีระบบการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนโปร่งใส และการมีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงาน จากการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 81.00 มีการดำเนินการครบทุกตัวบ่งชี้ ที่เหลืออีกร้อยละ 19.00 มีการดำเนินการบ้าง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสูงกว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 43)

3.5 ความสามารถและภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ความสามารถและภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในเรื่องของความสามารถของผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นการพิจารณาจากความครบถ้วน ในประเด็นความสามารถในการแก้ปัญหาสำคัญ ความสามารถในการติดตามประเมินผล ความสามารถในการปรับปรุงระบบงาน ความสามารถในการใช้ความรู้ในการบริหาร และนาระบบสารสนเทศมาใช้ ส่วนในเรื่องภาวะผู้นำ เป็นการศึกษาในประเด็นการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน การเป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ การเป็นผู้นำในการพัฒนาและประเมินอาจารย์ การส่งเสริมการพัฒนา

หลักสูตรและงานวิจัย การสนับสนุนการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมอาจารย์ให้มีการผลิตสื่อและใช้สื่อที่หลากหลายและเหมาะสม การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ และการวางระบบที่ดีในการประกันคุณภาพภายใน และเน้นคุณภาพการศึกษา ในภาพรวม พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.01 มีผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารงานในระดับสูง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนร้อยละ 42.49 มีผู้บริหารที่มีความสามารถในระดับปานกลาง สำหรับในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้น พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนร้อยละ 63.77 มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในระดับสูง และร้อยละ 35.65 มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำระดับปานกลาง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีผู้บริหารที่มีความสามารถด้านการบริหารและภาวะผู้นำสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย (ตารางที่ 44 และ 45)

กล่าวโดยสรุป สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในระดับปานกลางถึงระดับสูง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานครบทุกตัวบ่งชี้ ในการให้ความสำคัญสำคัญกับการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน การจัดทำแผนกลยุทธ์และดำเนินการตามแผน การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การกำหนดตัวบ่งชี้ การมีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงาน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม การตรวจสอบและถ่วงดุล นอกจากนี้ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและภาวะผู้นำ การนำระบบสารสนเทศมาใช้ การสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการวางระบบการประกันคุณภาพภายใน อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพเชิงกลยุทธ์สูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยในทุกด้าน

4. นโยบายและมาตรการรัฐในการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

4.1 นโยบายและมาตรการของรัฐในภาพรวม

จากการศึกษานโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่าภาคเอกชนมีความพอใจกับนโยบายและมาตรการของรัฐที่ให้การส่งเสริมความก้าวหน้าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระดับปานกลาง ความช่วยเหลือและการสนับสนุนของรัฐ อันเนื่องจากการดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ เป็นเรื่องความร่วมมือและความช่วยเหลือเชื่อมโยงทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษารัฐกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากที่สุด รองลงมาเป็นการให้เงินทุนศึกษาวิจัยและการออกกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามความเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การส่งเสริมช่วยเหลือดังกล่าว มีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีโอกาที่จะมีการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าเพียงระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ยังไม่มั่นใจในนโยบายและมาตรการของรัฐที่ดำเนินการมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันว่า มีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่เพียงใด เนื่องจากนโยบายและมาตรการต่างๆ ขาดความต่อเนื่อง ไม่เพียงพอและตรงต่อความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างแท้จริง อีกทั้งทิศทางและนโยบายการพัฒนาประเทศยังไม่ชัดเจนว่าต้องการเน้นการศึกษาของประเทศไปในทิศทางใด ประเทศต้องการบัณฑิตสาขาใด จำนวนเท่าใด สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเข้าไปมีบทบาทในการผลิตมากน้อยเพียงใด

นอกจากนโยบายการอุดมศึกษาของรัฐในภาพรวมที่ขาดทิศทางที่ชัดเจนแล้ว นโยบายที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนก็ยังคงขาดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนด้วย ไม่มีการกำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐ การแข่งขันจัดการศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่เท่าเทียมกัน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องหาทุนเอง ขณะที่สถาบันอุดมศึกษารัฐได้รับการ

อุดหนุนจากรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม การที่รัฐเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐขยายวิทยาเขต จัดหลักสูตรพิเศษและรับผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวน ได้ส่งผลกระทบต่อทางลบต่อการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างมาก สิ่งที่ภาคเอกชนต้องการจากรัฐมากที่สุดในปัจจุบัน คือ ความต้องการให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนเช่นเดียวกับที่ภาครัฐให้กับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เช่น ด้านการบริหารการจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการสนับสนุนอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การยกเว้นภาษีโรงเรือน และภาษีอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการแข่งขันด้านประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียมกัน

4.2 กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีหลายฉบับ ที่สำคัญประกอบด้วย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ซึ่งตามจุดมุ่งหมายเดิมของกฎหมายเหล่านี้ ล้วนต้องการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น มีการดำเนินงานที่อิสระ คล่องตัว และมีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน แต่ในทางปฏิบัติ จุดมุ่งหมายเหล่านี้ไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มที่ เพราะมีกฎหมายลูกระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับมากมายที่กลายเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานของภาคเอกชน มีความไม่เท่าเทียมกัน เช่น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีกฎหมาย หรือ พ.ร.บ. ของตนเอง อำนาจเบ็ดเสร็จอยู่ที่สภาสถาบัน ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องใช้ พ.ร.บ. ฉบับเดียวและอำนาจเบ็ดเสร็จบางเรื่องไม่ได้สิ้นสุดที่สภาสถาบัน จึงทำให้ขาดความคล่องตัว ในการกำหนดพื้นที่ตั้ง กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ และพื้นที่เพื่อใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2549 ที่ระบุให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นมหาวิทยาลัยต้องมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 100 ไร่ แต่ไม่นำไปบังคับใช้กับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านการเปิดหลักสูตรและการรับรองหลักสูตร หากเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันเหล่านั้นสามารถรับรองหลักสูตรได้เองโดยสภาสถาบัน ขณะที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องได้รับการอนุญาตจากกระทรวง

ศึกษาธิการก่อน หลังจากการรับรองแล้ว ในระยะเวลา 5 ปี ต้องมีคณะกรรมการ มาตราตรวจสอบใหม่เพื่อดูมาตรฐานของหลักสูตร ขณะที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ไม่ต้องมีการตรวจสอบ ในกรณีที่หลักสูตรใดต้องเชื่อมโยงกับสาขาวิชาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น หลักสูตรพยาบาล เป็นต้น อาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะออก ข้อสอบเองไม่ได้ แต่อาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถออกข้อสอบเองได้ การเปิดวิทยาเขตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนอกสถานที่ตั้ง ต้องขออนุญาต จากกระทรวงศึกษาธิการก่อน ส่วนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้น อำนางเงินสิ้นสุดที่ สภาสถาบัน เป็นต้น ที่เป็นดังนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทัศนคติของผู้ออกกฎหมาย ที่ยังมองว่า เอกชนต้องการเข้ามาแสวงหากำไรมากกว่าความต้องการเข้ามา จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ และอีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนไม่มีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรวมทั้ง นโยบายและมาตรการต่างๆ ทำให้ภาครัฐขาดข้อมูลที่ครบถ้วน

4.3 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ที่รัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ เป็นโครงการที่เพิ่มโอกาสด้านการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ที่มีศักยภาพ และสามารถป้องกันไม่ให้นักศึกษานำเงินกู้ยืมไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ได้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ทั้ง 2 โครงการนี้ เป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาที่มาจากครอบครัวยากจน และเพิ่มโอกาสทางเลือก ให้แก่ประชาชน โครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) เหมาะสมกว่าโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพราะ บัณฑิตที่จบสามารถใช้เงินคืนต่อกองทุนเมื่อมีงานทำและมีรายได้พอเพียงที่จะจ่าย เงินคืนได้ ส่วนปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานภายใต้โครงการกองทุน เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) คือ เกณฑ์รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวนักศึกษา ยังไม่เหมาะสม เพราะมีการกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นสูงของแต่ละครอบครัวไว้ที่ 150,000 บาทต่อปี ทำให้ครอบครัวนักศึกษาซึ่งมีรายได้เกินเกณฑ์ต้องเสียโอกาส

ในการกู้ยืม ทั้งๆ ที่ครอบครัวนั้นๆ มีความจำเป็นต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรหลายคน นอกจากนี้ จำนวนเงินที่ทางกองทุนได้รับจัดสรรมีน้อยกว่าความต้องการของนักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินกู้จริง การเบิกจ่ายโอนเงินมายังสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมักเป็นไปด้วยความล่าช้า ประกอบกับระบบการจัดทำ และจัดส่งเอกสารสัญญาต้องอาศัยระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการจัดส่งหลักฐาน ในกรณีที่ระบบไม่สามารถรองรับกับการมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมากได้

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายและมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษามากขึ้น และต้องการให้มีการดำเนินการที่เป็นอิสระ และมีความคล่องตัว แต่นโยบาย และมาตรการเหล่านั้นยังขาดความชัดเจน ทั้งในแง่ของทิศทางการพัฒนาประเทศ และในแง่ของความเป็นธรรมในการออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ นโยบายและมาตรการของรัฐส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของภาคเอกชน ในระดับปานกลางเท่านั้น ภาคเอกชนขาดความมั่นใจต่อนโยบายของรัฐ รัฐบาล แพนกำหนดสัดส่วนปริมาณนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและของรัฐที่ชัดเจน ไม่มีมาตรการควบคุมการขยายสาขาวิชาหรือวิทยาเขตของภาครัฐ ที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ที่มีลักษณะเลือกปฏิบัติไม่เท่าเทียมกัน สำหรับมาตรการโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) นั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นนโยบายที่ดี และโครงการ กรอ. เหมาะสมกว่าโครงการ กยศ. โดยโครงการหลังมีปัญหาอุปสรรคตรงที่การ กำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำยังไม่เหมาะสมและเพียงพอ ทำให้ครอบครัวที่ยากจน และมีบุตรหลายคนต้องขาดโอกาสเข้ารับการศึกษา อีกทั้งยังมีความไม่สะดวก ในเชิงปฏิบัติอีกด้วย หากรัฐนำประเด็นเหล่านี้ไปพิจารณาทบทวนแก้ไขจะเป็น โครงการที่ส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สรุปการประเมิน

การประเมินผลการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในครั้งนี้ เป็นการศึกษารายงานการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่รัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนเข้ามา ร่วมจัดการอุดมศึกษาในปี 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และแนวโน้มการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของ การดำเนินงาน และเพื่อประเมินความสำเร็จของนโยบายและมาตรการของรัฐ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในอันที่จะส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วน ร่วมจัดการอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น การศึกษาและวิเคราะห์อาศักรอบการ ประเมินและแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่สร้างขึ้นโดยการสร้างสมการพรมแดน (Frontier Function Approach) และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้เป็นฐานในการประเมินครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่าง สถาบันอุดมศึกษาจากทุกภาคของประเทศ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 30 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 40 แห่ง เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างใน ประเด็นสำคัญๆ บางประเด็น ขณะเดียวกันก็มีการจำแนกสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยด้วย สำหรับข้อมูลที่น่ามา วิเคราะห์ ได้จากวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ เอกสารรายงานสถิติการศึกษา รายงานประจำปีของสถาบันอุดมศึกษา นโยบายและมาตรการของรัฐ และแบบ สอบถามผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแบบสอบถามหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการประเมินใช้เวลาเพียง 1 ปี และ เป็นการมองในภาพกว้าง ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มมีการตอบกลับ ค่อนข้างน้อย และหลายสถาบันส่งข้อมูลกลับมาไม่ครบถ้วน ดังนั้น การศึกษา นี้จึงต้องอาศัยแหล่งข้อมูลอื่นที่ได้มา นอกเหนือจากการสุ่ม ประกอบด้วย

ผลการประเมินสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การประเมิน ดังนี้

1. สภาพทั่วไปและแนวโน้มการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ดำรงอยู่ในปี พ.ศ. 2548 มีการกระจายตัวอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและตามเมืองใหญ่ๆ เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีการเปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก ส่วนสถาบันที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยมีการเปิดสอนถึงระดับปริญญาโทเท่านั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีจำนวนนักศึกษาเฉลี่ยแห่งละ 2,507 คน โดยนักศึกษาประมาณร้อยละ 67 เรียนทางสาขาสังคมศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ และอีกประมาณร้อยละ 33 เรียนทางสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

สำหรับแนวโน้มการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 45 ก่อตั้งขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย ร้อยละ 60 เปิดดำเนินการไม่เกิน 20 ปี ในช่วงระยะเวลา 8 ปี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการเปิดสาขาใหม่น้อยมาก ส่วนใหญ่เปิดหลักสูตรใหม่ในสาขาเดิม แต่ให้มีความเป็นเฉพาะทางมากขึ้น หลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในสายสังคมศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เริ่มแรกของการก่อตั้ง เพื่อเป็นทางเลือกทางการศึกษาให้แก่ประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและความต้องการของผู้เรียน และส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ภารกิจอื่น เช่น การวิจัย การให้บริการแก่สังคม และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นภารกิจที่มีความสำคัญในลำดับรอง

ในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รายได้เกือบทั้งหมดภาคเอกชนต้องหามาเอง โดยเก็บค่าธรรมเนียมทางการศึกษาเป็นหลัก โดยคิดเป็นร้อยละ 54.36 รองลงไป เป็นรายได้จากการสนับสนุนของบุคคล และเจ้าของสถาบัน และเงินกู้จากธนาคาร เงินกู้จากรัฐมีเพียงร้อยละ 3.33 ของ

แหล่งรายได้เท่านั้น ส่วนรายจ่ายนั้น ร้อยละ 33.88 ใช้ไปกับเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร รองลงไปเป็นค่าครุภัณฑ์และค่าบริหารจัดการ โดยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 1.07 ของรายจ่ายทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วยกัน สถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีความพร้อมสูงกว่าสถาบันที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยในทุกด้าน ได้แก่ จำนวนพื้นที่ใช้สอย อาคารเรียน หนังสือในหอสมุด สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งจำนวนและวุฒิการศึกษาของอาจารย์และบุคลากร อาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท-ปริญญาเอก มีเป็นส่วนน้อยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งหมดมีวุฒิปริญญาโท-ปริญญาเอก และมีประสบการณ์การบริหารและการสอน

2. คุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน

การประเมินคุณภาพภายนอกตรงกับสถาบันอุดมศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2544-2548 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ด้านคุณภาพของบัณฑิต พบว่าคุณภาพของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐอยู่ในระดับเดียวกัน คือ อยู่ในระดับพอใช้ นายจ้างมีความพึงพอใจบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระดับมาก บัณฑิตที่ศึกษาต่อและไม่ได้งานทำมีจำนวนน้อย เมื่อพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิต โดยการสำรวจความพึงพอใจในบัณฑิตจากผู้บริหารหน่วยงานต่างๆ จำนวน 180 แห่ง พบว่าบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีคุณธรรมจริยธรรมเกือบทุกด้านในระดับปานกลาง แต่ยังต่ำกว่าคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษารัฐ นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีผู้สนใจเข้าเรียนมากจะต้องเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ มีภาพลักษณ์ที่ดี และก่อตั้งมาเป็นเวลานานพอสมควร

สำหรับในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษานั้น พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 76.36 มีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือในระดับมาก ปัญหาอุปสรรคของการประกันคุณภาพ คือ ผู้นำและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งยังไม่ให้ความสำคัญ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพ รวมทั้งสถาบันขาดความพร้อมในการให้ความสนับสนุนทั้งในแง่ของงบประมาณและข้อมูลข่าวสาร

ในการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารเชิงกลยุทธ์นั้น พบว่าในปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศมีขนาดการผลิตที่ใหญ่เกินขนาดที่เหมาะสม ทำให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพหรือมีประสิทธิภาพต่ำ ประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังต่ำกว่าระดับประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพียงเล็กน้อย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีระดับความมีประสิทธิภาพสูงกว่าของสถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นวิทยาลัย ผลการประเมินทางเศรษฐมิตินี้สอดคล้องกับผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยพบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยมีความพร้อมและระดับความมีประสิทธิภาพการจัดการเชิงกลยุทธ์สูงกว่าระดับความมีประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยในทุกด้าน เช่น พื้นที่ใช้สอย อาคารเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน ฯลฯ การจัดโครงสร้างและการบริหารงาน การทำแผนกลยุทธ์ และการดำเนินงานตามแผน การบริหารโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม การบริหารโดยอาศัยหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และการมีผู้บริหารที่มีความสามารถและมีภาวะความเป็นผู้นำ

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษาของภาคเอกชน โดยแบบจำลองทางเศรษฐมิติ โดยศึกษาข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2534-2548 พบว่าการลงทุนด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาตลอด และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในช่วงเวลาเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับรัฐรวม 139,686 ล้านบาท หรือเฉลี่ยปีละประมาณ 9,312 ล้านบาท

3. ความสำเร็จของนโยบายและมาตรการของรัฐในการส่งเสริมภาคเอกชนจัดการอุดมศึกษา

จากการประเมิน พบว่า นโยบายและมาตรการของรัฐในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะขาดความชัดเจน ไม่มีมาตรการหรือแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มีการออกและบังคับใช้อย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐ กฎ ระเบียบ มีลักษณะควบคุมมากกว่าส่งเสริม ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนขาดความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน เช่น การกำหนดพื้นที่ตั้ง การเปิดหลักสูตรใหม่ การมอบปริญญา ดุษฎีเกิตติมศักดิ์ รวมทั้งมาตรการทางภาษี การที่รัฐเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษา รัฐมีการขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง ทั้งจำนวนสถาบัน วิทยาเขต และหลักสูตรพิเศษ โดยไม่ควบคุมด้านคุณภาพ ยิ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ในความลำบาก เพราะทุนที่น้อยกว่า โดยไม่ได้รับการอุดหนุนใดๆ จากรัฐ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงมีพัฒนาการและความพึงพอใจต่อนโยบายและมาตรการของรัฐในระดับปานกลางเท่านั้น และมีความรู้สึกที่รัฐบาลไม่ให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาคอย่างแท้จริง

สำหรับโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการกองทุนเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) นั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเห็นว่าทั้ง 2 โครงการเป็นโครงการที่ดี เพราะสามารถช่วยเหลือนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่ยากจน และเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนได้ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเห็นว่า โครงการ กรอ. เหมาะสมกว่าโครงการ

กยศ. ปัญหาของโครงการ กยศ. คือ งบประมาณจำกัดและเกณฑ์รายได้ของครอบครัวที่กำหนดไว้ต่ำเกินไปและไม่ยืดหยุ่น ในกรณีครอบครัวที่มีบุตรหลายคน นอกจากนี้ อุปสรรคเรื่องของขั้นตอนการส่งเอกสารที่ผ่านทางคอมพิวเตอร์เพียงช่องทางเดียว และการโอนเงินผ่านบัญชีไปยังสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นไปด้วยความล่าช้า

การอภิปรายผล

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาพรวมข้างต้นชี้ให้เห็นเป็นอย่างดีว่า การจัดการอุดมศึกษาของภาคเอกชนยังต้องได้รับการพัฒนาและดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างมากจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแง่ของนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐบาล ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและในแง่การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้นอย่างมีคุณภาพ และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลครั้งนี้ก็มีจุดอ่อนเช่นกัน ด้วยข้อจำกัดดังที่กล่าวแล้ว ซึ่งในการประเมินผลที่จะมีในโอกาสต่อไป ควรจะได้นำไปประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. ผลจากการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งได้สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ และช่วยแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐบาลนั้นหมิ่นล้านบาทต่อปีนั้น ได้ยืนยันอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษาของประเทศ และจะต้องเพิ่มความเข้มข้นยิ่งขึ้น เพราะนอกจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีบทบาททางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจแล้ว สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังช่วยสร้างภาวะการแข่งขันกันในด้านคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งได้เป็นผู้ริเริ่มและมีการพัฒนาดตนเองและสร้างชื่อเสียงจนเป็นที่ยอมรับ ทั้งในและ

นอกประเทศ และในบางสาขาวิชา เช่น มหาวิทยาลัยอัลสัมซ็ญ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้า มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นต้น ขณะเดียวกัน บัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นจำนวนมากได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญ ในองค์กรและหน่วยงานต่างๆ

2. การที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีแนวโน้มในการเปิดหลักสูตรการสอน ทางสายสังคมศาสตร์มากกว่าสายวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับทิศทางใน แผนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น มาจากหลายสาเหตุ *ประการแรก* เนื่องจากผลการประเมิน พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นต้องอาศัยเงินทุน ของตนเองทั้งหมด โดยไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษา รัฐ การลงทุนจัดการศึกษาทางสายสังคมศาสตร์มีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าการลงทุน ทางสายวิทยาศาสตร์มาก *ประการที่สอง* เป็นความต้องการของผู้เรียนเอง การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นสายสังคมศาสตร์ หรือสายวิทยาศาสตร์ต่างก็มีความสำคัญ ประเด็นจึงอยู่ที่ว่าจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างไร ยิ่งกว่า นั้น หากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเน้นจัดหลักสูตรทางสายวิทยาศาสตร์เอง หรือ ภาครัฐจะมีมาตรการจูงใจที่มากพอก็จะเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย และ *ประการที่สาม* น่าจะเป็นความล้มเหลวของระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้น พื้นฐานที่ไม่สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรักและความพร้อมในการเรียน ทางสายวิทยาศาสตร์ ดังนั้นตัวบ่อนที่มีความพร้อมที่จะเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา จึงมีน้อย ซึ่งเป็นที่สังเกตว่า คนที่มีพื้นฐานทางความรู้และค่อนข้างมีฐานะมัก จะเลือกเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีชื่อเสียงก่อน เนื่องจากมีการเก็บค่าใช้จ่าย ถูกกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3. การศึกษาแนวโน้มการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดย พิจารณาจากการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภูมิภาคต่างๆ และ การเพิ่มขึ้นของสาขาวิชาและหลักสูตรที่มีการเปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ยังไม่เพียงพอ สิ่งที่ต้องการประเมินไม่ได้กล่าวถึง คือ แนวโน้มการขยายตัวของ

ปริมาณนักศึกษาในแต่ละปีและเปรียบเทียบเป็นสัดส่วนระหว่างนักศึกษาเอกชนกับนักศึกษารัฐ ซึ่งที่ผ่านมา จะพบว่านักศึกษาเอกชนน่าจะมีแนวโน้มในเชิงของสัดส่วนที่ลดลง เนื่องจากมีสถาบันอุดมศึกษารัฐที่เปิดใหม่เพิ่มขึ้นมาก ขณะเดียวกันมีการขยายวิทยาเขตและเปิดหลักสูตรพิเศษขึ้นมากมายในสถาบันอุดมศึกษารัฐ นอกจากนี้ ยังมีการเปิดรับผู้ที่เรียนจบการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. อีกด้วย ประเด็นที่น่าเป็นกังวลมี 3 ประการ คือ *ประการแรก* การแข่งขันกันแย่งชิงผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่คิดจะจัดตั้งใหม่จะต้องนำปัจจัยเหล่านี้มาประกอบการพิจารณาอย่างรอบคอบ แม้แต่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่เดิม จะต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้เรียนและผู้ปกครอง และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด *ประการที่สอง* สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งมีวิวัฒนาการมาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา เมื่อผ่านกระบวนการสะสมทุนและประสบการณ์มากขึ้น จึงมีโอกาที่จะก้าวเข้าสู่การจัดการอุดมศึกษา หากสถานการณ์การแข่งขันสูงยังเป็นอยู่เหมือนปัจจุบัน โรงเรียนอาชีวศึกษาที่จะพัฒนาตนเองขึ้นมาจัดการอุดมศึกษาก็จะมีแนวโน้มลดลงไปด้วย และ *ประการที่สาม* การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษารัฐโดยการเปิดรับนักศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยรัฐยังไม่มีมาตรการควบคุมคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการประเมินพบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงเท่านั้นที่จะสามารถดำรงและขยายตัวต่อไปได้ในสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต เนื่องจากเป็นความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียน และหน่วยงานที่จะส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาอบรม สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะสถาบันที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยหรือที่มีขนาดเล็กจะต้องเร่งสร้างความพร้อมในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านทรัพยากรและการบริหารงาน มีการสร้างความเป็นเลิศในบางสาขา และที่มีระบบการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง

5. การประเมินคุณภาพการศึกษาที่ครบสมบูรณ์ จะต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาจากคะแนนก่อนเข้าศึกษาและเปรียบเทียบกับคะแนนเมื่อจบการศึกษาว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร หากไม่มีตัวนี้เป็นตัวชี้วัดก็ควรที่จะใส่เป็นหมายเหตุไว้พร้อมกับให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเหตุใด สำหรับคุณธรรม จริยธรรมเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตัวหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้เป็นตัววัดคุณภาพการศึกษาได้ แต่ยังไม่เพียงพอ และผลจากการประเมินคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิต พบว่าคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ในระดับพอใช้/ปานกลาง แต่ก็ยังต่ำกว่าคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ ความประหยัด ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความมีสัมมาคารวะ ความเป็นผู้นำ ความซื่อสัตย์ ความเมตตา เอื้อเฟื้อ ความตรงต่อเวลา หรือการช่วยเหลือสังคม หากมีการประเมินที่ลึกไปกว่านี้ โดยรวมถึงความรู้ความสามารถและความอดทนในการทำงานของบัณฑิตด้วยก็จะช่วยให้เข้าใจในคุณลักษณะของบัณฑิตเอกชนได้ดียิ่งขึ้น

6. การประเมินประสิทธิภาพการจัดการอุดมศึกษาของประเทศโดยพิจารณาเพียงต้นทุนต่อหน่วย หากต้นทุนต่อหน่วยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง ถ้าวิเคราะห์แบบง่าย ๆ หมายความว่า ประสิทธิภาพการผลิตหรือประสิทธิภาพการจัดการอุดมศึกษากำลังลดลง เนื่องจากมีการลงทุนด้านที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ครุภัณฑ์ เพิ่มขึ้นนั้น อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เนื่องจากการวิเคราะห์ ต้องนำปัจจัยคุณภาพการศึกษามาประกอบการพิจารณาด้วย อีกทั้งในการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งคุณภาพของการจัดการศึกษา ควรมีการจำแนกสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐ ตามขนาดและสาขาวิชาที่เปิดสอน เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีความพร้อมที่ต่างกัน และสาขาวิชาที่เปิดสอนต่างกันย่อมมีค่าใช้จ่ายที่ต่างกันด้วยการประเมินในภาพรวมอาจจะได้ข้อสรุปที่ไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการออกมาตรการที่เหมาะสมในการส่งเสริมสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

7. การประเมินที่พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรน้อยกว่า และมีประสิทธิภาพการดำเนินงานต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยเกือบทุกด้าน ทั้งด้านการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน การจัดทำแผนกลยุทธ์ และการดำเนินงานตามแผน การบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการการมีส่วนร่วม การบริหารงานโดยอาศัยหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล รวมทั้งความสามารถ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องเร่งสำรวจสภาพของตนเองทางด้านการบริหารและความพร้อม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในด้านที่ยังเป็นจุดอ่อน

8. การที่นโยบายและมาตรการรัฐในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเอกชนได้รับความพึงพอใจจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนระดับปานกลางเท่านั้น เนื่องจากหลักการดีๆ ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการนำไปใช้กำหนดเป็นนโยบายและมาตรการในลักษณะกว้างๆ ขาดความชัดเจนถึงวิธีการที่จะนำหลักการความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานไปใช้ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ขาดแผนการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ นโยบายและมาตรการขาดความเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาภาครัฐ ไม่มีการกำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ ภาครัฐและเอกชนแข่งกันผลิตัวอย่างไร้ทิศทาง

9. การที่ผลการประเมินพบว่า มีกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับหลายฉบับที่ไม่เอื้อให้เกิดความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และสร้างความไม่เป็นธรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้วยกัน เช่น ถ้าเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอำนาจตัดสินใจในการเปิดหลักสูตรใหม่ การมอบปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ การขยายวิทยาเขต

เป็นต้น เป็นอำนาจการตัดสินใจที่ไม่ได้สิ้นสุดที่สภาสถาบัน แต่ต้องผ่านความเห็นชอบจากกระทรวงศึกษาธิการก่อน ต่างจากอำนาจของสภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สามารถดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ได้ ในบางกรณีแม้ว่าจะใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน แต่ก็มีกำบังคับใช้แตกต่างกัน เช่น การควบคุมคุณภาพของหลักสูตร การเก็บภาษีการค้าที่มีการดำเนินการภายในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น สาเหตุที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ บางฉบับไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สาเหตุหนึ่งน่าจะเกิดจากทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องของภาครัฐที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ยังมองว่า ภาคเอกชนต้องการเข้ามาแสวงหากำไรมากกว่าต้องการจะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อมีส่วนร่วมต่อการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แบ่งเบาภาระของรัฐ และเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชน และอีกสาเหตุหนึ่งน่าจะเกิดจากการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่มีผู้แทนที่เข้าไปมีส่วนร่วมออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อนำมาบังคับใช้กับตนเอง

10. การที่รัฐมีนโยบายโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ได้สร้างความพอใจให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพราะมีส่วนช่วยให้คนที่มีรายได้น้อยหรือคนยากจนมีโอกาสเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาได้ ซึ่งรวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย ปัญหาอุปสรรคของทั้งสองโครงการ คือ เกณฑ์รายได้ของครอบครัวยังต่ำเกินไป และเป็นการปิดโอกาสสำหรับบางครอบครัวที่มีรายได้มาก แต่มีบุตรหลายคน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความเพียงพอของปริมาณเงินกู้และขั้นตอนทางเอกสารที่เป็นไปด้วยความล่าช้า ส่วนที่รายงานการประเมินผลนี้ขาดไป คือ การศึกษาเชิงลึกว่า ทั้งสองโครงการดังกล่าวได้มีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด เพราะหลังจากที่รัฐบาลมีนโยบายดังกล่าวแล้ว ตัวเลขจำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งได้เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าก่อนมีโครงการ

11. กรอบการประเมินที่ใช้ตัวแบบการมีส่วนร่วมต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกรณีที่มีตัวป้อนและผลลัพธ์หลายตัว อาจจะทำให้ผลการประเมินแสดงได้แต่ภาพรวมเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถระบุอย่างชัดเจนให้ได้ว่า ตัวป้อน (Input) ไດ ส่งผลต่อผลผลิต (Output) ไດ หากการประเมินผลครั้งต่อไป นักวิจัยจะใช้เทคนิค Data Envelopment Analysis แทนการสร้างสมการพรมแดนเชิงเส้นสุ่ม (Frontier Production Function) จะทำให้งานประเมินครั้งต่อไปรวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การประเมินการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐ การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และการดำเนินงานวิจัยประเมินผลในโอกาสต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐ

1. ปรับปรุงนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษาของภาคเอกชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายเป็นสัดส่วนระหว่างนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการสร้างระบบการประกันคุณภาพที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐมีโครงการพัฒนาผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน บุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสถาบันให้มีความรู้และเห็นความสำคัญต่อการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากรระดับสูงของประเทศ

3. มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนในเชิงปริมาณที่ไม่มีคุณภาพ และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีการจัดตั้งกลไกติดตามประเมินผล และการใช้มาตรการทางการเงินและแผนพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นเครื่องมือดำเนินการ

4. จัดตั้งกองทุนหรือหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีสิทธิกู้ยืมเพื่อนำไปใช้พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารงานและการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานที่สูงขึ้น ตลอดจนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นต้น

5. แก้ไขปัญหาอุปสรรคอันเนื่องมาจากความล่าช้าของการออกมาตรการยกเว้น/ลดหย่อนภาษีสำหรับอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอุปกรณ์และสื่อทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีราคาแพง ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาทางสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สุขภาพมากขึ้น

6. จัดตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อสำรวจและแก้ไข ปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและที่ไม่เอื้อต่อความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน ระหว่างสถาบันอุดมศึกษารัฐกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เช่น การมอบปริญญาดุษฎีเกิตติมศักดิ์ การเปิดหลักสูตรใหม่ๆ การกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยขั้นต่ำที่ไม่คำนึงถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ตลอดจนภาษีที่รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ฯลฯ

7. ให้มีการดำเนินโครงการ กยศ. และ กรอ. ต่อไป โดยปรับปรุงหลักเกณฑ์พิจารณาให้เงินกู้ยืมของโครงการ กยศ. เกี่ยวกับรายได้ของผู้ปกครองที่ยากจน และ/หรือนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่สูงเกินเกณฑ์ แต่มีภาระเลี้ยงดูบุตรมาก เพิ่มวงเงินให้กู้ยืม รวมทั้งปรับปรุงขั้นตอนทางเอกสารที่ยุ่งยากให้สะดวกยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

1. พัฒนาสถาบันของตนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาที่ตนเชี่ยวชาญ และให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและหน่วยงานต่างๆ โดยการสร้างความพร้อมทางด้านจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ผู้สอนและบุคลากรให้มีคุณภาพระดับสูง การส่งเสริมการวิจัยและเสริมสร้างระบบประกันคุณภาพที่ดีเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

2. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ครบถ้วนและมีคุณภาพ ในด้านการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน การจัดทำแผนกลยุทธ์และดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการแบบมีส่วนร่วม และหลักการตรวจสอบถ่วงดุล โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีสถานะเป็นวิทยาลัยและมีขนาดเล็ก

3. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนและบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพการศึกษา และการจัดทำหลักสูตร

4. แสวงหาความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านการวิจัย การเรียนการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรและสถาบันให้มีขีดความสามารถในการจัดการศึกษาที่สูงขึ้น

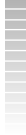
5. มีนโยบายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียนโดยผ่านการจัดกิจกรรม และการใช้กระบวนการเรียนการสอน ให้เป็นผู้มีความประหยัด ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การมีสัมมาคารวะ ความเป็นผู้นำ ความซื่อสัตย์ ความเมตตา เอื้อเฟื้อ การตรงต่อเวลา การให้การช่วยเหลือสังคม รวมทั้งความอดทนต่อการทำงาน มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยประเมินผลในอนาคต

1. แก้ไขจุดอ่อนของการวิจัยประเมินผล นักวิจัยควรมีการให้คำนิยามเกี่ยวกับความหมายของคำเฉพาะต่างๆ รวมทั้งบอกจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่างๆ ที่นำมาประมวลผลให้มีความชัดเจน ผลของการประเมินควรมีความครอบคลุมทุกตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินที่กำหนด พร้อมทั้งบอกข้อจำกัดของการประเมินเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้ ในกรณีของการเปรียบเทียบควรมีการจำแนกตามระดับความพร้อมของสถาบันและสาขาวิชาที่เปิดสอนด้วย ซึ่งจะทำให้ได้ผลการประเมินและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแม่นยำมากขึ้น การนำเทคนิค Data Envelopment Analysis จะมีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ในกรณีที่มีตัวป้อน (input) หลายตัว และผลลัพธ์ (output) หลายตัวเหมือนกับในกรณีนี้

2. ประเด็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ควรทำการวิจัยประเมินผลเพิ่มเติมมีอย่างน้อย 3 เรื่อง คือ 1) ผลกระทบจากการที่สถาบันอุดมศึกษารัฐ ขยายวิทยาเขต การเปิดรับนักศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวน และการเปิดหลักสูตรพิเศษต่อการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการพัฒนาอย่างไร เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งมีพัฒนาการมาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งต้องใช้กระบวนการสะสมทุนและประสบการณ์มากมาย การศึกษาวิจัยจะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะเปิดใหม่สามารถดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อไป และ 3) โครงการ กยศ. และโครงการ กรอ. มีผลกระทบต่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาของภาคเอกชนอย่างไร

მამულის

ภาคผนวก ก

ตารางที่ 1 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับ การศึกษาที่เปิดสอน และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ระดับการศึกษา	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ปริญญาตรี	-	-	8	28.57	8	20.00
ปริญญาตรี และโท	2	16.6	18	64.29	20	50.00
ปริญญาตรี โท และเอก	8	66.66	-	-	8	20.00
ไม่ระบุ	2	16.67	2	7.14	4	10.00
รวม	12	100.00	28	100.00	40	100.00

ตารางที่ 2 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามที่ตั้ง และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ที่ตั้ง	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	ร้อยละ
	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ		
กรุงเทพมหานคร	4	33.33	6	21.43	10	25.0
นครราชสีมา	2	16.67	2	7.14	4	10.0
สงขลา	2	16.67	2	7.14	4	10.0
นครศรีธรรมราช	-	-	4	14.29	4	10.0
ลำปาง	-	-	4	14.29	4	10.0
อื่นๆ	4	33.33	10	35.71	14	35.0
รวม	12	100.00	28	100.00	40	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานที่ตั้งในและนอกเขตอำเภอเมือง และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

สถานที่ตั้งอยู่ใน	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เขตอำเภอเมือง	10	83.33	22	78.57	32	80.00
นอกเขตอำเภอเมือง	2	16.67	6	21.43	8	20.00
รวม	12	100.00	28	100.00	40	100.00

ตารางที่ 4 จำนวนนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เจดีย์ต่อสถาบัน แยกตามระดับการศึกษา สาขาวิชา และฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

สาขา	มหาวิทยาลัย				วิทยาลัย			
	ตรี	โท	เอก	สัดส่วน ตรี : โท และ เอก	ตรี	โท	เอก	สัดส่วน ตรี : โทและ เอก
สาขาสังคมศาสตร์	5,860	560	102	90 : 10	1,752	52	0	97 : 3
สาขาศึกษาศาสตร์	15	77	0	16 : 84	36	59	0	38 : 62
สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	2,604	561	22	82 : 18	112	0	0	100 : 0
สาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ	480	11	0	98 : 2	418	78	0	84 : 16
รวม (คน)	8,959	1,209	124	87 : 13	2,318	189	0	92 : 8
รวมทั้งหมด (คน)	10,292				2,507			
สัดส่วนสายสังคม : สายวิทยาศาสตร์	64 : 36 (6,614 : 3,678 คน)				76 : 24 (1,899 : 608 คน)			
สัดส่วนสายสังคม : สายวิทยาศาสตร์ ในภาพรวม	67 : 33 (8,513 : 4,286 คน)							

ตารางที่ 5 ค่าธรรมเนียมการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา สาขาที่เปิดสอน และ
ฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

สาขา	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
สาขาลังคมศาสตร์	70,219	108,141	192,088	39,013	105,000	n.a.
สาขาศึกษาศาสตร์	n.a.	71,229	177,843	n.a.	58,367	n.a.
สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	85,719	107,635	299,393	53,566	n.a.	n.a.
สาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ	90,353	n.a.	n.a.	73,750	100,000	n.a.

ตารางที่ 6 ค่าธรรมเนียมการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวต่อปีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา และสาขาที่เปิดสอน

สาขาวิชา	ค่าธรรมเนียมเฉลี่ย (บาท)		
	ตรี	โท	เอก
สาขาลังคมศาสตร์	48,375	105,942	192,088
สาขาศึกษาศาสตร์	n.a.	65,827	177,843
สาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	70,621	107,635	299,393
สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	78,731	100,000	n.a.
ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยต่อปี	65,909	94,851	223,108

ตารางที่ 7 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระยะเวลาที่เปิดดำเนินการและฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ระยะเวลา ดำเนินการ	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-10 ปี	2	16.67	16	57.16	18	45.00
11-20 ปี	2	16.67	8	28.57	10	25.00
21-30 ปี	2	16.67	2	7.14	4	10.00
31-40 ปี	2	16.67	-	-	2	5.00
ไม่ระบุ	4	33.32	2	7.14	6	15.00
รวม	12	100.00	28	100.00	40	100.00

ตารางที่ 8 ขนาดพื้นที่ใช้สอยประเภทต่างๆ เฉลี่ยต่อสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ประเภทพื้นที่	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
พื้นที่รวม (ไร่)	201.33	66.67	107.07
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งตึกอภิการบดี (ตารางเมตร)	3,037.50	6,438.19	5,417.98
พื้นที่สนาม ต้นไม้ สระน้ำและสวนต่างๆ (ไร่)	171.33	21.00	66.10
พื้นที่ตั้งหอสมุด (ตารางเมตร)	10,024.19	1,263.58	3,891.76
พื้นที่ตั้งอาคารเรียนทุกคณะและอาคารเรียนรวม (ตารางเมตร)	12,284.45	8,265.92	9,471.48
พื้นที่ตั้งห้องปฏิบัติการและสถาบันวิจัยต่างๆ ของทุกคณะ (ตารางเมตร)	8,020.67	2,006.14	3,810.50
พื้นที่ปฏิบัติการกลางแจ้ง งานฟาร์มและไร่ฝึก (ไร่)	ไม่ระบุ	126.5	126.50

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทพื้นที่	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
พื้นที่ตั้งหอประชุม (ตารางเมตร)	2,140.89	1,166.29	1,458.67
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งศูนย์อาหาร/โรงอาหาร/ร้านค้า (ตารางเมตร)	2,892.00	583.08	1,275.76
พื้นที่ตั้งโรงพลศึกษา ที่เล่นกีฬาและออกกำลังกาย (ตารางเมตร)	5,757.64	9,527.00	8,396.19
พื้นที่ทำการของหน่วยงานต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน (ตารางเมตร)	20,201.75	1,220.33	6,914.76
พื้นที่หอพักนักศึกษาและบ้านพักอาจารย์ (ตารางเมตร)	ไม่ระบุ	2,413.22	2,413.22
พื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ (ตารางเมตร)	ไม่ระบุ	16,100.00	16,100.00

ตารางที่ 9 จำนวนเฉลี่ยเอกสารภาษาไทยที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนและเอกสารอื่นที่มีในหอสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เอกสารภาษาไทย	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ
ตำรา	37,695	71.15	7,482	48.98	16,546	62.24
หนังสืออ่านค้นคว้า	4,205	7.94	3,594	23.53	3,777	14.21
สารคดี	2,653	5.01	2,170	14.21	2,315	8.71
วิทยานิพนธ์และงานวิจัย	5,119	9.66	405	2.65	1,819	6.84
นวนิยายอ่านเล่น	914	1.72	521	3.41	639	2.40
วารสาร	347	0.66	383	2.50	372	1.40
หนังสือพิมพ์	14	0.03	7	0.05	9	0.03
อื่นๆ	2,029	3.83	713	4.67	1,108	4.17
รวม	52,976	100.00	15,275	100.00	26,585	100.00

ตารางที่ 10 จำนวนเฉลี่ยเอกสารภาษาอังกฤษที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน และเอกสารอื่นที่มีในหอสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เอกสารภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ
ตำรา	21,217	65.03	3,854	66.83	9,063	65.55
หนังสืออ่านค้นคว้า	1,995	6.11	989	17.15	1,291	9.34
สารคดี	782	2.40	577	10.01	639	4.62
วิทยานิพนธ์และงานวิจัย	46	0.14	51	0.88	50	0.36
นวนิยายอ่านเล่น	683	2.09	121	2.10	290	2.10
วารสาร	1,361	4.17	76	1.32	462	3.34
หนังสือพิมพ์	2	0.01	2	0.03	2	0.01
อื่นๆ	6,540	20.05	97	1.68	2,030	14.68
รวม	32,626	100.00	5,767	100.00	13,827	100.00

ตารางที่ 11 จำนวนเฉลี่ยสื่อมัลติมีเดียและสัดส่วนเฉลี่ยต่อสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

มัลติมีเดีย (เครื่อง)	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย	ร้อยละ
คอมพิวเตอร์ให้บริการ						
อินเทอร์เน็ต	55	82.09	19	65.52	30	73.17
คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล	12	17.91	10	34.48	11	26.83
รวม	67	100.00	29	100.00	41	100.00

**ตารางที่ 12 จำนวนเฉลี่ยอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องใช้สำนักงาน
เครื่องตกแต่ง เครื่องใช้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

อุปกรณ์การเรียนการสอน และเครื่องใช้สำนักงาน	มหาวิทยาลัย จำนวนเฉลี่ย	วิทยาลัย จำนวนเฉลี่ย	รวม จำนวนเฉลี่ย
เครื่องคอมพิวเตอร์ (เครื่อง)	2,076	145	724
เครื่องฉายสไลด์ (เครื่อง)	5	7	6
วิทยุ (เครื่อง)	27	5	12
โทรทัศน์ (เครื่อง)	47	12	23
เครื่องขยายเสียง (เครื่อง)	59	8	23
เครื่องอัดสำเนา (เครื่อง)	8	2	4
เครื่องฉายภาพ 3 มิติ (เครื่อง)	11	2	5
เครื่องโปรเจคเตอร์ (เครื่อง)	140	10	49

**ตารางที่ 13 จำนวนเฉลี่ยอาจารย์ผู้สอนและบุคลากรฝ่ายสนับสนุนในสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามวุฒิการศึกษา และ
ฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

ประเภท	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวน เฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวน เฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวน เฉลี่ย	ร้อยละ
อาจารย์ผู้สอน						
ป.ตรี	87	13.47	29	32.58	47	18.29
ป.โท	368	56.96	49	55.06	145	56.42
ป.เอก	191	29.57	11	12.36	65	25.29
รวม	646	100.00	89	100.00	257	100.00
บุคลากรฝ่ายสนับสนุน						
ต่ำกว่า ป.ตรี	195	49.00	21	41.20	73	47.10
ป.ตรี	186	46.70	22	43.10	71	45.80
ป.โท	158	3.80	6	11.80	9	5.80
ป.เอก	2	0.50	2	3.90	2	1.30
รวม	398	100.00	51	100.00	155	100.00

ตารางที่ 14 วิธีการคัดเลือกบุคลากรประเภทอาจารย์เข้ามาทำงานในสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็น
มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

วิธีการคัดเลือก	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
คัดเลือกจากประสบการณ์การทำงาน	23.50	25.60	25.00
คัดเลือกจากบุคลิกลักษณะ	17.60	25.60	23.20
คัดเลือกจากคะแนนสอบ	11.80	20.50	17.90
คัดเลือกจากผลการเรียน	29.40	10.30	16.10
คัดเลือกจากฐานะการเป็นศิษย์เก่า	5.90	12.80	10.70
อื่นๆ	11.80	5.10	7.10
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 15 วิธีการคัดเลือกบุคลากรประเภทนักวิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญเข้ามาทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

วิธีการคัดเลือก	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
คัดเลือกจากประสบการณ์การทำงาน	42.90	34.50	37.00
คัดเลือกจากบุคลิกลักษณะ	28.50	24.10	25.00
คัดเลือกจากคะแนนสอบ	0.00	17.20	12.00
คัดเลือกจากผลการเรียน	14.30	13.80	14.00
คัดเลือกจากฐานะความเป็นศิษย์เก่า	0.00	10.30	7.20
อื่นๆ	14.30	0.00	4.30
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 16 วัตถุประสงค์เริ่มแรกในการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

วัตถุประสงค์	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
เพื่อเพิ่มทางเลือกในการศึกษา	58.83	40.02	45.66
เพื่อพัฒนาการศึกษาไทย	17.68	33.30	28.62
วัตถุประสงค์อื่นได้แก่ ตอบสนองความต้องการและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในส่วนภูมิภาค	23.49	26.68	25.72
รวม	100.00	100.00	100.00

**ตารางที่ 17 การให้ความสำคัญกับการกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
การจัดการเรียนการสอน	30.24	37.62	35.41
การวิจัย	20.86	19.33	19.79
การบริการความรู้ทางวิชาการแก่สังคม	21.68	17.52	18.77
การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	16.30	17.52	17.15
ภารกิจอื่นได้แก่ อนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	10.93	8.02	8.89
รวม	100.00	100.00	100.00

**ตารางที่ 18 การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็น มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

การปฏิบัติหน้าที่	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
เป็นผู้บริหารอย่างเดียว	75.00	53.88	60.23
เป็นทั้งผู้บริหารและอธิการบดี	25.00	30.82	29.07
เป็นทั้งผู้บริหารและผู้ถือหุ้น	0.00	7.65	5.35
เป็นทั้งผู้บริหาร อธิการบดีและเจ้าของ	0.00	7.65	5.35
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 19 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ระดับการศึกษาสูงสุด	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
ปริญญาเอก	57.10	53.82	54.80
ปริญญาโท	42.90	46.18	45.20
ปริญญาตรี	-	-	-
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 20 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยของประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระยะเวลาและฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ประสบการณ์	ร้อยละ					
	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		รวม	
	จำนวน (ปี)	ร้อยละ	จำนวน (ปี)	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ย (ปี)	ร้อยละ
ด้านการสอน	21.20	37.54	20.30	42.29	20.57	40.86
ด้านการบริหาร	16.90	31.23	16.80	35.00	16.83	33.87
ด้านอื่นได้แก่ นักวิชาการที่ปรึกษาธุรกิจและนิเทศศึกษา	11.90	31.23	10.90	22.71	11.20	25.27
รวม		100.00		100.00		100.00

ตารางที่ 21 ผู้มีอำนาจสูงสุดตัดสินใจกำหนดนโยบายหรือทิศทางดำเนินงาน หรือเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ผู้มีอำนาจสูงสุด	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
สภามหาวิทยาลัย	31.67	33.35	32.85
อธิการบดี	26.66	28.21	27.75
คณะผู้บริหารระดับสูง	18.33	17.95	18.06
เจ้าของสถาบันการศึกษา	13.33	12.81	12.98
สภาคณาจารย์	6.65	0.00	2.00
บุคคลอื่น ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร ของวิทยาลัย ผู้แทนผู้บริหาร และ ผู้แทนอาจารย์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1.68	5.13	4.10
ผู้ถือหุ้น	1.68	2.55	2.08
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 22 คณะบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเปิดสอนหลักสูตรใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

คณะบุคคล	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
สภามหาวิทยาลัย	33.65	31.99	32.49
อธิการบดี	24.25	26.24	25.64
คณะผู้บริหารระดับสูง	23.58	19.66	20.84
เจ้าของสถาบันการศึกษา	13.47	12.29	12.65
อื่นๆ ได้แก่ คณะวิชา	3.36	4.92	4.45
สภาคณาจารย์	1.70	2.46	2.23
ผู้ถือหุ้น	0.00	2.44	1.70
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 23 เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินใจเปิดหลักสูตรใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เกณฑ์ที่ใช้	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
ความต้องการของตลาดแรงงาน	40.44	42.85	42.13
ความต้องการของผู้บริหาร	12.78	21.45	18.85
ความต้องการของอธิการบดี	14.88	10.70	11.95
กฎระเบียบของสถาบันอุดมศึกษา	14.88	7.15	9.47
ความต้องการของเจ้าของสถาบันการศึกษาและผู้ถือหุ้น	10.63	3.55	5.67
อื่นๆ	6.39	14.30	11.93
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 24 คณะบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณสำคัญในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย

คณะบุคคล	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
อธิการบดี	34.03	29.42	30.80
สภามหาวิทยาลัย	29.13	23.53	25.21
คณะผู้บริหารระดับสูง	21.89	23.53	23.04
เจ้าของสถานบันการศึกษา	7.65	17.68	14.67
อื่นๆ	4.85	2.92	3.50
ผู้ถือหุ้น	2.45	2.92	2.78
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 25 คณะบุคคลที่มีอำนาจอนุมัติเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

คณะบุคคล	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
อธิการบดี	36.95	31.44	33.09
คณะผู้บริหารระดับสูง	30.43	25.72	27.13
สภามหาวิทยาลัย	13.05	20.00	17.92
เจ้าของสถานบันการศึกษา	10.86	8.56	9.25
สภาคณาจารย์	6.52	11.44	9.96
อื่นๆ ได้แก่ อาศัยผลการประเมิน ของผู้บริหารไปตามลำดับ	2.19	2.84	2.65
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 26 ที่มาของแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

แหล่งเงินทุน	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
เงินทุนหมุนเวียนที่ได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษาหรือค่าหน่วยกิตที่เก็บจากนักศึกษา	55.60	53.82	54.36
กู้เงินธนาคาร	22.20	15.39	17.43
อื่นๆ ได้แก่ เงินสนับสนุนจากบุคคลและองค์กรต่างๆ และเจ้าของสถาบัน	11.10	30.79	24.88
กู้เงินจากรัฐ	11.10	0.00	3.33
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามแบบจำลองฟังก์ชันพรมแดนการผลิตเชิงเส้น

รายการค่าใช้จ่าย	มูลค่า (บาทต่อปีของสถาบันอุดมศึกษา)				รวม
	เอกชน	ร้อยละ	รัฐบาล	ร้อยละ	
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรและอาจารย์	102,382,000	33.88	269,580,000	44.79	208,781,000
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	65,853,000	21.79	91,128,000	15.14	81,937,000
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับครุภัณฑ์	92,250,000	30.53	44,128,000	7.33	61,627,000
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	19,626,000	6.49	87,031,000	14.46	62,520,000
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา	3,241,000	1.07	20,097,000	3.34	13,967,000
- ค่าใช้จ่ายอื่น	18,851,000	6.24	89,938,000	14.94	64,088,000
รวม	302,203,000	100.00	601,902,000	100.00	492,920,000

ตารางที่ 28 ผลผลิตนักศึกษาเฉลี่ยต่อสถาบันของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษาโดยใช้แบบจำลองฟังก์ชันพหุคูณการผลิตรเชิงพื้นที่

ผลผลิตนักศึกษาโดยเฉลี่ย	มูลค่า (บาทต่อปีของสถาบันอุดมศึกษา)		
	เอกชน	รัฐ	รวม
มูลค่าทรัพย์สินรวมครุภัณฑ์และสิ่งปลูกสร้าง (บาท)	111,876,354	131,159,037	124,147,152
ผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษา (มีหน่วยเป็นคนที่ต่อปีต่อสถาบัน)	1,151	4,062	3,004
ผลผลิตระดับปริญญาตรี	1,018	3,098	2,342
ผลผลิตระดับปริญญาโท	111	534	380
ผลผลิตระดับปริญญาเอก	4	64	42

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทและขนาดของสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทและขนาดของสถาบันอุดมศึกษา	ระดับความมีประสิทธิภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
เอกชน	0.589400191	1.000000000	0.017561561
ขนาดใหญ่	0.688885882	1.000000000	0.434851982
ขนาดเล็ก	0.545626487	0.966490412	0.017561561
รัฐ	0.615748833	1.000000000	0.136529123
ขนาดใหญ่	0.516440229	1.000000000	0.155359307
ขนาดเล็ก	0.658632094	1.000000000	0.136529123
รวม	0.606167509	1.000000000	0.017561561

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทและฐานะของสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทและฐานะของสถาบันอุดมศึกษา	ระดับความมีประสิทธิภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
เอกชน	0.589400191	1.000000000	0.017561561
มหาวิทยาลัย	0.613680691	1.000000000	0.017561561
วิทยาลัย	0.559049566	0.966490412	0.136087496
รัฐ	0.615748833	1.000000000	0.136529123
มหาวิทยาลัยทั่วไป	0.595416932	1.000000000	0.136529123
ราชภัฏและราชมงคล	0.626658634	1.000000000	0.150782153
รวม	0.606167509	1.000000000	0.017561561

**ตารางที่ 31 ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ที่ปรากฏ
ในแบบจำลองแสดงการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาต่อความ
เติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ**

ตัวแปรอธิบาย และสัญลักษณ์	ค่าสัมประสิทธิ์ (Standard error)	t-ratio	
		computed t-ratio (df=28)	critical t-ratio at $\alpha = 0.01$ (df=28)
ค่าคงที่ (Constant term)	282.833 (234.539)	1.206	2.763
อัตราส่วนมูลค่าการลงทุนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($RATINGDP_t$)	1416.227** (223.98)	6.323	2.763
มูลค่าการลงทุนทางการศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษารัฐและเอกชนในปีที่ t ($RATUED_t$)	0.136** (0.007)	19.401	2.763
สัดส่วนค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาของสถาบัน อุดมศึกษาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติปีที่ t ($RATRDGDP_t$)	0.423** (0.139)	3.040	2.763
จำนวนกำลังแรงงานในปีที่ t ($LABOR_t$)	0.016* (0.009)	1.794	2.763
ตัวแปรหุ่นแสดงการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (DUM_{crisis})	-1415.307** (223.97)	-6.319	2.763
ตัวแปรหุ่นแสดงช่วงเวลาที่มีการลงทุนทาง ทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ($DUM_{private}$)	0.024107** (0.00818)	2.945	2.763
R-squared		0.983197	
Adjusted R-squared		0.980300	
F-statistic		339.37**	
Durbin-Watson statistic		1.97380	

หมายเหตุ **มีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.01$ *มีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.01$

ตัวแปรตาม คือ มูลค่า GDP at constant price (หน่วยเป็นแสนล้านบาท)

**ตารางที่ 32 การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2548**

ปี	มูลค่าคิดตามมูลค่าปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2548 (บาท/ปี)			
	ค่าใช้จ่ายรวม (บาท/ปี)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละต่อปี)	ค่าใช้จ่ายวิจัย (บาท/ปี)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละต่อปี)
2534	1,639,201,952.49	-	3,871,461.65	-
2535	3,238,020,837.28	97.54	6,831,662.37	76.46
2536	4,950,614,026.42	52.89	4,973,615.16	-27.20
2537	5,665,491,057.09	14.44	14,190,011.70	185.31
2538	5,825,634,454.56	2.83	15,621,959.00	10.09
2539	7,553,239,697.16	29.66	24,136,079.36	54.50
2540	8,418,035,993.85	11.45	40,733,650.69	68.77
2541	10,351,974,831.80	22.97	57,884,504.79	42.10
2542	11,312,996,846.99	9.28	62,342,965.73	7.70
2543	12,271,492,795.35	8.47	77,187,148.09	23.81
2544	12,725,250,315.07	3.70	68,644,708.49	-11.07
2545	14,489,956,489.91	13.87	108,531,077.64	58.11
2546	13,832,786,334.75	-4.54	103,676,230.39	-4.47
2547	13,840,851,903.22	0.06	142,798,721.53	37.74
2548	13,570,457,013.13	-1.95	162,890,181.81	14.07
รวม	139,686,004,549.07	-	894,313,978.40	-
เฉลี่ยต่อปี	9,312,400,303.27	18.62	59,620,931.89	38.28

**ตารางที่ 33 คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตจากสถาบัน
อุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา**

ลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม	ลำดับ												คะแนน เฉลี่ย	
	เอกชน						รัฐ						เอกชน	รัฐ
	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	0		
ประหยัด	25	55	40	5	0	55	20	10	70	25	5	10	2.20	2.88
มีความรับผิดชอบ	0	15	85	30	10	40	0	5	50	70	10	45	3.25	3.63
มีระเบียบวินัย	5	25	75	25	0	50	0	10	35	85	5	45	2.92	3.63
มีสัมมาคารวะ	10	30	60	25	0	45	0	10	60	50	5	55	2.80	3.40
มีความเป็นผู้นำ	5	30	35	55	5	50	0	10	60	60	0	50	3.19	3.38
ซื่อสัตย์	1	15	75	35	0	50	0	5	65	55	5	50	3.14	3.46
เมตตาเอื้อเฟื้อ	5	10	80	25	0	60	0	5	85	40	0	50	3.04	3.27
ตรงต่อเวลา	10	30	75	20	0	45	5	10	45	50	5	45	2.78	3.35
ช่วยเหลือสังคม	5	30	60	35	5	45	5	20	40	45	0	50	3.04	3.14
รวม	66	240	585	255	20	440	30	85	510	480	35	400	2.93	3.35

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 5 คือ เห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาถึงลำดับที่ 1 น้อยที่สุด และ 0 คือ
ไม่ตอบ

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
เกี่ยวกับความพึงพอใจในการส่งบุตร-หลานหรือบุคลากรเข้ารับ
การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
เลือกเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีชื่อเสียงและมี คุณภาพดีด้านต่างๆ เช่น การตลาด ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น	95	52.78
ไม่เลือกส่งบุตรหลานหรือบุคลากรเข้าเรียน	70	38.89
ไม่กำหนดหรือบังคับบุตรหลานหรือบุคลากรเข้าเรียน	15	8.33
รวม	180	100.00

ตารางที่ 35 กระบวนการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ใน
การประกันคุณภาพการศึกษา แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัย
และวิทยาลัย

กระบวนการ	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	42.86	43.48	43.29
PDCA (Plan-Do-Check-Action)	35.71	39.16	38.14
ใช้รูปแบบผสมผสาน	14.27	13.03	13.40
รูปแบบอื่น ได้แก่ ISO9001	7.16	4.32	5.17
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 36 ความพึงพอใจของบุคลากรกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ความพึงพอใจ	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
มีความพึงพอใจ ยินดีให้ความร่วมมือมาก	83.30	73.39	76.36
มีความพึงพอใจปานกลาง	0.00	19.98	13.99
มีความพึงพอใจน้อย	16.70	6.63	9.65
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 37 อุปสรรคที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

อุปสรรค	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง	19.99	37.51	32.25
ผู้นำและผู้บริหารมักไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร	19.99	29.17	26.42
บุคลากรมักไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ และระบบประกันการศึกษายากต่อการทำความเข้าใจหรือเข้าใจยาก และความต้องการไม่สอดคล้องกันระหว่าง สกอ. และ สมศ.	40.03	12.49	20.75
ความไม่พร้อมของสถาบัน เช่น การขาดเงินงบประมาณ ขาดเอกสารและข่าวสาร	19.99	20.83	20.58
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 38 เงื่อนไขที่ช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบรรลุผล แยกตามฐานะความเป็น
มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เงื่อนไข	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
ผู้นำการพัฒนาเห็นความสำคัญการประกัน คุณภาพการศึกษา	23.08	37.14	32.92
บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือกัน	38.46	29.73	32.34
ทุกคนมุ่งมั่นสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ขึ้นมา	23.08	27.73	26.34
ความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ที่แท้จริง มีการจัดสรรงบประมาณตามเกณฑ์	15.37	5.41	8.40
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 39 ภาวะหล่อเลี้ยงหรือการเสริมแรงแก่บุคลากรเพื่อให้การประกัน
คุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน จนเป็น
สภาวะปกติในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยก
ตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ภาวะหล่อเลี้ยง	ร้อยละ		
	มหาวิทยาลัย	วิทยาลัย	รวม
การบูรณาการระบบประกันคุณภาพ การศึกษาเข้ากับการพัฒนาการศึกษา	45.44	38.88	40.85
การบำรุงขวัญ กำลังใจแก่บุคลากร	27.28	30.56	29.58
ความยุติธรรมของผู้บริหาร	18.17	25.00	23.95
การมีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง	9.11	5.56	6.62
รวม	100.00	100.00	100.00

**ตารางที่ 40 ความครบถ้วนของการจัดโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารงาน
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะ
ความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

ประเด็น	ร้อยละ								
	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย			รวม		
	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ
มีแผนภูมิการจัดโครงสร้าง การบริหารงานเป็น ลายลักษณ์อักษร	0.00	0.00	16.67	0.00	2.38	14.28	0.00	1.67	15.00
มีคำสั่งมอบหมายงานและ ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	0.00	2.78	13.88	0.00	5.95	10.72	0.00	5.00	11.67
มีระบบการบริหารงาน งบประมาณ ทรัพย์สิน และรายได้ที่มีคุณภาพ	0.00	5.56	11.12	0.00	5.95	10.72	0.00	5.83	10.83
มีการวางระบบระเบียบ รองรับการบริหารงาน อย่างเหมาะสม	0.00	0.00	16.67	0.00	9.52	7.15	0.00	6.67	10.00
มีระบบการบริหารงาน บุคคลที่มีคุณภาพ	0.00	2.78	13.88	1.18	7.15	8.33	0.83	5.83	10.00
มีระบบการบริหารงาน ทั่วไปที่มีคุณภาพ	0.00	2.78	13.88	0.00	9.52	7.15	0.00	7.50	9.17
รวม	0.00	13.90	86.10	1.18	40.47	58.35	0.83	32.50	66.67
รวมทั้งหมด	100.00			100.00			100.00		

**ตารางที่ 41 ความครบถ้วนของการจัดทำแผนกลยุทธ์และการดำเนินงานตาม
แผนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตาม
ฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

ประเด็น	ร้อยละ								
	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย			รวม		
	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ
มีแผนกลยุทธ์และตัวบ่งชี้ ความสำเร็จครบถ้วน	0.00	0.00	16.67	0.00	3.57	13.10	0.00	2.50	14.17
มีการนำข้อมูลและผล การประเมินไปใช้ในการ ตัดสินใจและปรับปรุงงาน	0.00	2.78	13.88	0.00	7.15	9.52	0.00	5.83	10.83
มีแผนประจำปีที่สอดคล้อง กับอุดมการณ์ และหลักการ การจัดการศึกษาของชาติ	0.00	2.78	13.88	0.00	8.33	8.33	0.00	6.67	10.00
มีการปฏิบัติตามแผนที่วาง ไว้ครบถ้วน	0.00	5.55	11.12	0.00	9.52	7.15	0.00	8.33	8.33
มีการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลโดยการ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง	0.00	8.33	8.33	0.00	8.33	8.33	0.00	8.33	8.33
มีระบบข้อมูล สารสนเทศ เพื่อการบริหารที่ถูกต้อง และครบถ้วนต่อการใช้งาน	0.00	5.56	11.12	0.00	10.72	5.95	0.00	9.17	7.50
รวม	0.00	25.00	75.00	0.00	47.62	52.38	0.00	40.83	59.17
รวมทั้งหมด	100.00			100.00			100.00		

**ตารางที่ 42 ความครบถ้วนของการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการแบบมีส่วนร่วม
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะ
ความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย**

เนื้อหาสาระ	ร้อยละ								
	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย			รวม		
	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ
คณะผู้บริหารมีการประชุม อย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง	0.00	0.00	19.24	0.00	5.71	14.29	0.00	3.94	15.78
มีคณะผู้บริหารและการ ได้มาซึ่งคณะกรรมการ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ	0.00	4.17	16.02	0.00	3.81	15.58	0.00	3.94	15.71
คณะผู้บริหารมีบทบาท กำหนดทิศทางและบริหาร สถานศึกษา	0.00	4.17	16.02	0.00	3.81	15.58	0.00	3.94	15.71
คณะผู้บริหารนำผลการ ประชุมไปปฏิบัติ	0.00	4.17	16.02	0.00	5.71	14.29	0.00	5.25	14.81
ให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมกัน พัฒนาคุณภาพการศึกษา อาทิเช่น ร่วมกันจัดทำแผน กลยุทธ์และหลักสูตร	0.00	4.17	16.02	0.00	9.53	11.69	0.00	7.93	12.99
รวม	0.00	16.68	83.32	0.00	28.57	71.43	0.00	25.00	75.00
รวมทั้งหมด	100.01			100.00			100.00		

ตารางที่ 43 ความครบถ้วนของการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ประเด็น	ร้อยละ								
	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย			รวม		
	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ
มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถาบัน	0.00	0.00	32.50	0.00	9.15	24.71	0.00	6.40	27.04
มีระบบการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนและโปร่งใส	0.00	6.68	27.07	0.00	6.13	26.94	0.00	6.30	26.98
มีระบบและกลไกตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงานและการใช้ทรัพยากรในสถาบัน	0.00	6.68	27.07	0.00	6.13	26.94	0.00	6.30	26.98
รวม	0.00	13.36	86.64	0.00	21.41	78.59	0.00	19.00	81.00
รวมทั้งหมด	100.00			100.00			100.00		

ตารางที่ 44 ความสามารถของผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง แยกตามฐานะ ความเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เนื้อหาสาระ	ร้อยละ								
	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย			รวม		
	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ
มีความสามารถในการ แก้ปัญหาสำคัญให้ลุล่วง ไปได้ด้วยความร่วมมือของ ทุกฝ่าย	0.00	8.30	16.89	0.00	8.93	16.08	0.00	8.74	16.32
มีความสามารถในการ ติดตามประเมินผลที่มี ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และนำผลมาปรับปรุงงาน	0.00	4.16	20.78	0.00	12.50	12.50	0.00	10.00	14.98
มีความสามารถในการ ปรับปรุงระบบงานที่ รวดเร็วคุ้มค่าและเพิ่ม ประสิทธิภาพให้สูงขึ้น	0.00	4.16	20.78	1.78	10.73	12.50	1.25	8.76	14.98
มีการบริหารบนฐานความรู้ และมีระบบสารสนเทศเพื่อ การบริหาร	0.00	16.63	8.30	1.78	14.28	8.92	1.25	14.99	8.73
รวม	0.00	33.25	66.75	3.56	46.44	50.01	2.50	42.49	55.01
รวมทั้งหมด	100.00			100.00			100.00		

ตารางที่ 45 ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ แยกตามฐานะความเป็น
มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เนื้อหาสาระ	ร้อยละ								
	มหาวิทยาลัย			วิทยาลัย			รวม		
	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ	ไม่มี	มีบ้าง	ครบ
มีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	0.00	0.00	12.50	0.00	5.36	7.14	0.00	3.75	8.75
มีความเป็นผู้นำในการพัฒนาทางด้านวิชาการของสถาบัน	0.00	2.09	10.41	0.00	4.46	8.04	0.00	3.75	8.75
มีการสนับสนุนการพัฒนาและประเมินอาจารย์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	0.00	2.09	10.41	0.00	4.46	8.04	0.00	3.75	8.75
มีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและงานวิจัย	0.00	0.00	12.50	0.00	6.25	6.25	0.00	4.38	8.13
สนับสนุนให้มีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	0.00	2.09	10.41	0.00	5.36	7.14	0.00	4.38	8.13
มีการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ให้มีการผลิตและใช้สื่ออย่างหลากหลายและเหมาะสม	0.00	4.16	8.34	0.00	6.25	6.25	0.00	5.63	6.88
มีการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ	0.00	4.16	8.34	0.89	4.46	7.14	0.63	4.38	7.50
มีการวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพภายในและเน้นคุณภาพการศึกษา	0.00	2.09	10.41	0.00	7.15	5.36	0.00	5.63	6.88
รวม	0.00	16.68	83.32	0.89	43.75	55.36	0.63	35.65	63.77
รวมทั้งหมด	100.00			100.00			100.00		

ภาคผนวก ข

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน :
สถานภาพปัจจุบันและทิศทางในอนาคต

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสัมมนา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : สถานภาพปัจจุบันและทิศทางในอนาคต เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2550 ณ โรงแรมรอยัลซิติ้ กรุงเทพมหานคร การสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีให้ รศ.ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ในฐานะนักวิจัยของสำนักงานฯ ได้เสนอผลการวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และเพื่อเป็นการระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลการประเมินครั้งนี้ก่อนนำไปปรับปรุงรายงานการวิจัยประเมินผลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีสาระสำคัญ โดยสรุป ดังนี้

ผศ.ดร.จันทร์จิรา วงษ์ขมทอง อธิการบดีมหาวิทยาลัยคริสเตียน

1. ผลประเมินที่พบว่า การลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในการจัดการอุดมศึกษาปีละประมาณ 10,000 ล้านบาท นั้น สอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่ แต่ถ้าศึกษาให้ดีก็จะพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของภาคเอกชนกลับมีแนวโน้ม

ลดลง โดยวัดจากสัดส่วนนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ลดน้อยลงทุกปี จาก ประมาณร้อยละ 18 ในปีการศึกษา 2546 เหลือประมาณร้อยละ 13-14 ในปีการศึกษา 2550 ภาพนี้สะท้อนถึงการที่รัฐบาลไม่มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามาจัดการอุดมศึกษาอย่างดีพอ

2. นโยบายรัฐบาลที่ผ่านมาและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาคเอกชนให้เป็นอิสระในด้านการบริหารจัดการ และมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น มีความชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติไม่ได้เป็นเช่นนั้น มาตรการต่างๆ รวมทั้งกฎหมายลูก รวมทั้ง พ.ร.บ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ ได้กลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมาตลอด ทั้งไม่ให้ความเป็นอิสระและไม่ให้ความคล่องตัว อีกทั้งยังสร้างความไม่เสมอภาคระหว่างสถาบันอุดมศึกษารัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีกด้วย

3. ถ้านำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไปเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษารัฐ จะต้องมีการจำแนกอายุการจัดตั้ง ขนาด และงบดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาด้วย เพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวแปรต้นที่มีความสำคัญต่อการนำมาวัดความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ดังนั้น ในการเปรียบเทียบโดยไม่มีกรจำแนก โดยวัดความมีประสิทธิภาพแบบถัวเฉลี่ย อาจจะทำให้เกิดข้อสงสัยในผลการวิจัยได้

4. การวิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพโดยการดูจากผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต (Return of Scale) มีจุดอ่อนตรงที่ไม่สามารถที่จะวัดความมีประสิทธิภาพหรือคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้ ดังนั้นนักวิจัยจึงควรที่จะใช้วิธีวิเคราะห์จากความมีประสิทธิภาพสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละขนาด (Optimal Size) แทน

5. การที่นักวิจัยเสนอให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาทางสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพเพิ่มขึ้น

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนทิศทางการพัฒนาประเทศนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็เป็นเรื่องยาก เนื่องจากการลงทุนจัดการศึกษาทางสายวิทยาศาสตร์มีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งเอกชนต้องเป็นผู้ลงทุนเอง ขณะเดียวกันก็เป็นความต้องการของผู้เรียนเองด้วย เพราะเรียนจบแล้วมีงานทำ ในกรณีนี้รัฐจะต้องมีมาตรการจูงใจที่เพียงพอจึงจะสามารถทำได้

6. การที่ผลการประเมินพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตทางด้านคุณธรรม จริยธรรมระหว่างบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและของรัฐไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับปานกลางนั้น นักวิจัยควรมีข้อเสนอแนะไว้ด้วยว่าให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและของเอกชนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

รศ.ดร.จิรเดช อุ้วสวัสดิ์ นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

1. การเสนอผลการประเมินว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีบทบาทในการแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐเพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอ นักวิจัยควรพิจารณาการมีส่วนร่วมในมิติอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น ผลกระทบต่อ कराว่าจ้างแรงงาน การสร้างภาวะการแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งสามารถพัฒนาตนเองเป็น Frontier ในหลากหลายสาขา หรือมีความเป็นกลางทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับมากกว่า เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐนั้น นอกจากจะดูอายุการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาตามที่ ดร.จันทรจิรา เสนอแล้ว ควรมีการเปรียบเทียบในด้านที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาด้วย

3. สาเหตุที่ทำให้สัดส่วนนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีแนวโน้มลดลงและไม่ส่งเสริมความเป็น Frontier ในบางสาขาวิชาโดยเฉพาะทางสาขา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพนั้น เนื่องจากรัฐบาลไม่มีแผนการส่งเสริมภาคเอกชนอย่างจริงจัง รัฐบาลเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษา รัฐบาลเปิดรับนักศึกษาและขยายวิทยาเขตได้โดยไม่จำกัด ไม่มีกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจนว่ารัฐจะผลิตสาขาใด เท่าไร ภาคเอกชนจะต้องผลิตเท่าไร ด้วยเกรงว่าจะไปกระทบความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษารัฐตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ให้อำนาจไว้ ส่วนพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ กลับตรงกันข้าม คือ ไม่ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถดำเนินงานได้ โดยอิสระและคล่องตัว เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษารัฐ เช่น กรณีการมอบปริญญาคุณวุฒิศักดิ์เป็นกรณีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ กฎหมายบางฉบับมีการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้ว่าจะอ้างว่าใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน เช่น ภาษี VAT ที่รัฐเรียกเก็บจากการค้าในสถาบันอุดมศึกษา เจ้าหน้าที่รัฐมักจะละเลยในกรณีที่เป็นสถาบันอุดมศึกษารัฐ แต่จะคอยติดตามเรียกเก็บในกรณีที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือในกรณีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพ มักจะมีกำหนดเงื่อนไขที่เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติสำหรับภาคเอกชน เช่น กำหนดสัดส่วนจำนวนนักศึกษา 8 คนต่ออาจารย์ 1 คน ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็กรณีกฎหมายก็ดี หรือกรณีการเลือกปฏิบัติก็ดี เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐยังมีทัศนคติที่ต้องการเป็น Regulator มากกว่าเป็น Facilitator

4. การประเมินโดยใช้เทคนิค Stochastic Frontier Production Function ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ-ประสิทธิผลของนักวิจัยนั้น เป็นประโยชน์ในกรณีที่มี Input หนึ่งตัวต่อ Output หนึ่งตัว แต่จะไม่สามารถจำแนกได้ว่า Input ใดส่งผลต่อ Output ใด ในกรณีที่มี Input และ Output หลายตัว ดังนั้นถ้า นักวิจัยจะใช้เทคนิค Data Envelopment Analysis จะสามารถแก้ไขจุดอ่อนนี้ได้ นอกจากนี้หากนักวิจัยจะได้นำข้อมูลที่เป็น Input และ Output ที่เป็นรายละเอียดของงานวิจัยใส่ไว้ในภาคผนวกด้วย ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการนำเทคนิคนี้ไปใช้วิเคราะห์ต่อไป

5. ในเรื่องนโยบายโครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ที่ผลการประเมินนี้กล่าวถึงและนำเสนอ นั้น ยังขาดการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายดังกล่าวกับจำนวนนักศึกษา ซึ่งจากการสังเกตในฐานะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ตั้งแต่รัฐบาลมีนโยบายนี้เป็นต้นมา จำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่างๆ มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าปีก่อนๆ การนำเสนอภาพนี้จะช่วยยืนยันถึงข้อดีของนโยบายโครงการกรอ. ของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

ศ.ดร.บุญเสริม วิสกุล อธิการบดีกิตติมคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

1. เห็นด้วยกับความเห็นของผู้อภิปรายทั้ง 2 ท่านข้างต้น กล่าวคือ จะต้องมีการจำแนกสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกลุ่มอายุการก่อตั้ง เพราะจากประสบการณ์พบว่า กว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะสามารถดำรงอยู่ได้ต้องมีการเปิดดำเนินการมาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี ดังนั้นนักวิจัยจึงต้องให้ความสนใจต่อ Mode of Development

2. การประเมินประสิทธิภาพโดยวิเคราะห์จาก Cost per Unit Output นั้นเป็นการวัดที่ง่ายเกินไป อาจทำให้มองได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่มีประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษารัฐหลายแห่งที่มีจำนวนนักศึกษาสูง, ค่าจ้างอาจารย์ต่ำ ขณะเดียวกันก็ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล ดังนั้นในการวัดประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบ นักวิจัยควรพิจารณาทั้งจาก Mode of Development และ Mode of Operation ในสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนด้วย

3. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งมีพัฒนาการมาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา ดังนั้นการดูแนวโน้มการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น นักวิจัยจะต้องวิเคราะห์ว่า มีการแย่งลูกค้าระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐอย่างไร โดยเฉพาะผู้ที่เรียนจบระดับ ปวช. และระดับ ปวส. เพราะสถาบันอุดมศึกษารัฐก็เปิดรับผู้ที่เรียนจบระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ด้วย

4. ข้อเสนอของนักวิจัยที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการจัดการเรียนการสอนทางสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมากขึ้นนั้น ไม่ได้หมายความว่าจัดการเรียนการสอนทางสายสังคมศาสตร์ไม่จัดการจัดการเรียนการสอนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าสถาบันการศึกษานั้นๆ สามารถจัดการศึกษาได้มีคุณภาพหรือไม่ การจะให้ภาคเอกชนจัดการเรียนการสอนทางสาขาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นเป็นเรื่องยาก เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ *ประการแรก* เป็นความล้มเหลวของการศึกษาทั้งระบบตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ที่ครู-อาจารย์ไม่สามารถจูงใจให้เด็กสนใจ และมีความพร้อมที่จะเรียนทางสายวิทยาศาสตร์ และ*ประการที่สอง* เป็นความต้องการของผู้เรียนเอง ซึ่งพวกเขาตระหนักว่า เมื่อจบทางสายสังคมศาสตร์จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแล้ว พวกเขาไม่งานทำ

5. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเรียกร้องมาตลอดว่า การแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับของรัฐไม่เสรีและไม่ยุติธรรม ในปัจจุบัน ความไม่ยุติธรรมยังดำรงอยู่และยังไม่มีแก้ไข เนื่องจากทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐสาเหตุที่ผู้เรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษารัฐมากขึ้น เพราะสถาบันอุดมศึกษารัฐมีการเก็บค่าเล่าเรียนถูกกว่าภาคเอกชนมาก รัฐให้การอุดหนุนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม ในกรณีหลักสูตรปกติ รัฐให้การอุดหนุนประมาณร้อยละ 70-90 ส่วนในกรณีหลักสูตรพิเศษ รัฐให้การอุดหนุนประมาณร้อยละ 30 ผลกระทบที่ตามมา ก็คือสถาบันอุดมศึกษารัฐสามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีฐานะดีและมีระดับสติปัญญาสูงได้ก่อนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งส่งผลถึงจำนวนและคุณภาพของตัวบ่อนที่จะเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในที่สุด

รศ.ดร.สมบูรณ์วัลย์ ลัตยารักษ์วิทย์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

1. นักวิจัยควรมีการระบุประชากรที่ใช้ศึกษาและจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ในระเบียบวิธีการวิจัยให้ชัดเจนว่า ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นกลุ่มใด มีจำนวนเท่าใด และมีวิธีการคัดเลือกอย่างไร เพื่อไม่ให้มีข้อสงสัยในผลการวิจัย

2. ควรมีการให้คำจำกัดความในเรื่องขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไว้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ทันทีว่า สถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษามากน้อยเพียงใด

3. เนื่องจากตัวแปรที่นำมาศึกษามีจำนวนนักศึกษา เนื้อที่ของสถาบันอุดมศึกษา ฯลฯ ซึ่งแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันมาก ดังนั้น ในการเปรียบเทียบกันด้วยการนำเสนอค่าเป็นสถิติร้อยละ อาจจะไม่มีความหมายอะไร หากนักวิจัยเสนอตัวเลขเป็นสัดส่วนน่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า สำหรับในกรณีที่ใช้ค่าสถิติร้อยละได้ และในกรณีนั้นผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ นักวิจัยควรที่จะบอกให้ได้ว่าเป็นร้อยละของจำนวนทั้งหมด หรือร้อยละของจำนวนตัวอย่าง

4. ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ นักวิจัยควรนำเสนอผลประเมินที่สอดคล้องกับกรอบการประเมิน อะไรเป็นตัวแปรต้น อะไรเป็นตัวแปรตาม ซึ่งในรายงานการวิจัยที่นักวิจัยเสนอผลการศึกษาก่อนตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ไม่ตรงกับที่ปรากฏในกรอบการประเมิน

5. ค่าธรรมเนียมต่อปีต่อคนที่นักวิจัยนำเสนอคนละประมาณ 6-8 หมื่นบาทนั้น สูงเกินไปสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตัวเลขเหล่านี้ควรมีการตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง

6. การวัดคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถหาได้หลายวิธี เช่น การเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเข้าและเมื่อจบการศึกษา ซึ่งเข้าใจว่า ผู้วิจัยมีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลไม่สามารถนำเกรดเฉลี่ย (GPA) ของ

ผู้เข้ารับการศึกษ และเกรดเฉลี่ย (GPA) ของบัณฑิตที่จบการศึกษามาเปรียบเทียบได้ โดยนักวิจัยใช้วิธีการสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตจากนายจ้างในหน่วยงานต่างๆ แทน อย่างไรก็ตาม คำถามที่นักวิจัยถามยังไม่ลงลึกเพียงพอ นักวิจัยควรถามผู้ใช้บัณฑิตด้วยว่า บัณฑิตที่ทำงานและจบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด มีผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไรเพิ่มเติมด้วย นอกจากนี้อาจจะดูได้จากอัตราการจ้างงาน

ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

1. ดร.เจือจันทร์ ได้สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านข้างต้น และมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนาหลายประเด็นนั้น TOR ครอบคลุมไม่ถึง เช่น การเปิดหลักสูตรพิเศษหรือการขยายวิทยาเขต การศึกษาลงลึกถึงแนวโน้มผู้ที่เรียนจบระดับ ปวช. ระดับ ปวส. ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นต้น หากจะให้ TOR ครอบคลุมถึงอาจจะต้องมีการทำสัญญาจ้างนักวิจัยอีกฉบับหนึ่ง เพื่อให้มีการศึกษาอีกชั้นหนึ่ง

2. การใช้เทคนิค Data Envelopment Analysis โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาวิเคราะห์ต่อตามที่ รศ.ดร.จิรเดช เสนอมีความน่าสนใจ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอาจจะขอให้อาจารย์เสถียรหรือนักวิจัยคนอื่นมารับดำเนินงานต่อและให้มีการเปรียบเทียบสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่ก่อตั้งและขนาดของสถาบัน ขณะเดียวกัน สำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้มีการจำแนกเป็นมหาวิทยาลัยที่จำกัดและไม่จำกัด และมีการเปรียบเทียบกันระหว่างสาขาวิชาที่เปิดสอนด้วย

3. นักวิจัยควรเขียนกรอบการวิจัยให้มีความเจาะจงมากยิ่งขึ้น ไม่ควรเขียนกว้างเกินไป นอกจากนี้ควรเพิ่มคำจำกัดความของขนาดของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งกำหนดข้อจำกัดของการดำเนินการประเมินครั้งนี้ไว้ เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในข้อจำกัดที่ตรงกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ปราณี ทินกร และฉลอมภพ สุธังกร์กาญจน์. 2537. “ประสิทธิภาพการผลิตในประเทศไทย.” **วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ 4** (ธันวาคม): 5-41.
- มานิต บุญประเสริฐ และคณะสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (2548). **นโยบายและมาตรการการส่งเสริมของรัฐต่ออุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.
- รุ่ง แก้วแดง. 2544. **การประกันคุณภาพการศึกษา** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วัชระ หัตถภาค. 2536. **ผลของการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2545. **รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. 2545. **สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545. **รายได้ ประชาชาติของประเทศไทย** ฉบับ พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

_____.2546. นโยบายเศรษฐกิจและสังคมมหภาค, ตารางผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปีฐาน 2531 จำแนกตามสาขาการผลิต. สำนักนายกรัฐมนตรี. แหล่งที่: http://www.nesdb.go.th/Main_munu/Macro/Index.html 1 ธันวาคม 2546.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2520-2545 **สถิติการศึกษาฉบับย่อ ปีการศึกษา 2520-2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2546. **รายงานสรุปการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

_____.2547. **สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2546**. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550. สถานที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษา. แหล่งที่มา: http://www.mua.go.th/universitylink/html/private_university1.htm 14 มิถุนายน 2550.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2546. แหล่งที่มา:<http://www.mua.go.th/statute/%BE%C3%BA%E0%CD%A1%AA%B946.pdf> 12 มิถุนายน 2550.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550. กฎกระทรวง กำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2549. แหล่งที่มา:http://www.mua.go.th/statute/private_no3.pdf 12 มิถุนายน 2550.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549. “(ร่าง) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ผลสะท้อนจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ.2544-2548).” ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี 3-4 พฤศจิกายน 2549 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี. กรุงเทพฯ:สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

ภาษาอังกฤษ

Aigner, D. J.; Lovell, C.A.K. and Schmidt, P. 1977. “Formulation and Estimation of Stochastic Frontier Production function Model.” **Journal of Econometrics** 6(July): 21-37.

Barro, R. J. 1997. **Determinants of Economic Growth: A Cross Country Empirical Study**, Cambridge, MA: MIT Press.

Bills, M. and Klenow, P. J. 2000. “Does Schooling Cause Growth?” **American Economic Review** 90: 1160-1183.

Chakraborty, Kalyan . 2003. “Measuring Productive Efficiency and Cost of Public Education.” **Southwestern Economic Review** 30,1 (Spring): 23-34.

Crouchley, Robert, et. al. 2002. “Stochastic Frontier Estimation of a CES Cost Function: The Case of Higher Education in Britain.” **Economics of Education Review** 21: 63-71.

Geeta Grandhi Kingdon. 2001. “The Quality and Efficiency of Private and Public Education : A Case-Study of Urban India.” **Oxford Bulletin of Economics & Statistics**. (February) 58: 57-82.

- McMillan, Melville L. and Wing chan. 2003. **University Efficiency : A Comparison of Results from Stochastic and Non-Stochastic Methods**. Available: http://www.wlu.ca/documents/6983/McMillan_Chan_2003.pdf May 2003.
- Ryan, John R. 2005. **Achieving Efficiency at The State University of New York**. Available: <http://WWW.SUNY.EDU> April 2005.
- Temple, J. 2001. "Growth Effects of Education and Social Capital in OECD Countries." **OECD Economics Studies** 33: 57-101.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

รายงานประเมินผล การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

1. ศ.ดร.วรเดช จันทรศร	ที่ปรึกษาฯ สกศ.
2. ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่	ที่ปรึกษาฯ สกศ.
3. ดร.นงราม เศรษฐพานิช	ที่ปรึกษาฯ สกศ.
4. ดร.สวัสดิ์ ตีชีน	ที่ปรึกษาฯ สกศ.
5. ดร.สมเกียรติ ขอบผล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
7. ศ.ดร.บุญเสริม วีสุกุล	อธิการบดีกิตติมคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
8. รศ.ดร.จิรเดช คู่สวัสดิ์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
9. ภารดาบัญชา แสงหิรัญ	อธิการบดีมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
10. ผศ.ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง	อธิการบดีมหาวิทยาลัยคริสเตียน
11. รศ.ดร.สมบูรณ์วัลย์ สัตยารักษ์วิทย์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

รายงานประเมินผล การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ฉบับสรุป

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ	เลขาธิการสภาการศึกษา
นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการการศึกษา
นางโสภณา ตาแก้ว	หัวหน้ากลุ่มประเมินผลการศึกษาภาค
ดร.จินตนา คักดีภู่อรัมย์	หัวหน้ากลุ่มประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

ผู้ดำเนินการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง
อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ประสานงานโครงการ

นายสมชาย บัวเล็ก
นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต

ผู้จัดทำรายงานฉบับสรุป

นายสมชาย บัวเล็ก
นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต

สรุปผลการสัมมนา

นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต

ผู้พิมพ์

นางสาวอุไรวรรณ ธรรมวิมล

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นใช้ในการศึกษาหาความรู้
เพื่อประโยชน์ต่อไป